

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kemikaalilain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan kemikaalilakia muutettavaksi siltä osin kuin se on välttämätöntä kemikaaleja koskevan Euroopan yhteisön niin sanotun REACH-asetuksen 1 päivänä kesäkuuta 2008 sovellettavaksi tulevien säännösten takia. Lisäksi kemikaalilakiin tehtäisiin eräitä perustuslaista johtuvia muutoksia.

Kemikaalilaista kumottaisiin REACH-asetuksen kanssa päällekkäiset ja ristiriitaiset säännökset. Laissa säädettäisiin myös REACH-asetuksen noudattamista valvovista viranomaisista ja näiden tehtävistä sekä asetuksen velvoitteiden rikkomisesta seuraavista rangaistuksista. Valvontaviranomaisten tehtävät ehdotetaan pidettäväksi pääosin nykyisen valvontajärjestelmän mukaisina ja täydennettäväksi REACH-asetuksen noudattamisen valvonnalla kunkin viranomaisen nykyisen toimenkuvan mukaisesti. Keskushallinnon viranomaisille, Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskukselle ja Suomen ympäristökeskukselle, annettaisiin toimivalta

valmistettavien ja markkinoille saatettavien kemikaalien valvonnassa sekä toimivalta valvontapäätösten tekemiseen alue- tai paikallisviranomaisen siirtäessä asian keskushallinnon viranomaisille silloin, kun havaittujen puutteiden korjaaminen edellyttää toimenpiteitä muulta toiminnanharjoittajalta kuin valvontakohteen toiminnanharjoittajalta. Kemikaalien käyttöä työssä valvoisi pääasiassa työsuojelupiirin työsuojelutoimisto ja käyttöä ympäristönsuojelun näkökulmasta alueellinen ympäristökeskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Kunnan kemikaalivalvontaviranomaisen tehtäviä esitetään siirrettäviksi alemmanasteisista säädöksistä lain tasolle. Lain noudattamista valvoisivat edelleen myös lääninhallitukset ja Tullilaitos. Myös Kuluttajavirasto lisättäisiin valvontaviranomaiseksi.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2008, jolloin REACH-asetuksen velvoitteita aletaan soveltaa.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT	3
1. Johdanto.....	3
2. Nykytila	4
2.1. Lainsäädäntö ja käytäntö	4
Valvonta	5
Niin sanottuja uusia aineita ja olemassa olevia aineita koskeva sääntely.....	6
Kemikaalien vähittäismyynti.....	7
Viranomaisten hallinnolliset keinot, pakkokeinot ja seuraamukset	7
Kemikaalin yleisnimen käyttö ja yksilöivien nimien salassapito	7
3. Esityksen keskeiset ehdotukset.....	7
4. Esityksen vaikutukset	10
4.1. Taloudelliset vaikutukset	10
Julkistaloudelliset vaikutukset.....	10
Yritysvaikutukset.....	10
4.2. Vaikutukset viranomaisten toimintaan	10
4.3. Ympäristö- ja terveysvaikutukset	11
4.4. Yhteiskunnalliset vaikutukset	12
5. Asian valmistelu	12
5.1. Valmisteluvaiheet ja –aineisto	12
5.2. Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen	12
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	15
1. Lakiehdotuksen perustelut	15
2. Voimaantulo	24
3. Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	25
LAKIEHDOTUS	26
Laki kemikaalilain muuttamisesta.....	26
LIITTEET	34
RINNAKKAISTEKSTIT	34
Laki kemikaalilain muuttamisesta	34
ASETUSLUONNOS	55
Laki kemikaaliasetuksen muuttamisesta	55

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista (REACH), Euroopan kemikaaliviraston perustamisesta, direktiivin 1999/45/EY muuttamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 793/93, komission asetuksen (EY) N:o 1488/94, neuvoston direktiivin 76/769/ETY ja komission direktiivien 91/155/ETY, 93/67/ETY, 93/105/EY ja 2000/21/EY kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EY) N:o 1907/2006, jäljempänä *REACH-asetus*, on Euroopan unionin jäsenmaita sitova uusi kemikaaleja koskeva säädös, joka on hyväksytty 18 päivänä joulukuuta 2006. REACH-lyhenne tarkoittaa kemikaalien rekisteröintiä (Registration), arviointia (Evaluation) ja lupamenettelyä (Authorization of Chemicals). REACH-asetuksen tavoitteena on varmistaa terveyden ja ympäristön suojelun korkea taso koko EU-alueella, varmistaa kemiallisten aineiden vapaa liikkuvuus sisämarkkinoilla ja samalla lisätä EU:n kemianteollisuuden kilpailukykyä varmistamalla korkea turvallisuustaso ja edistämällä tuotekehitystä. Keinoina tavoitteiden toteuttamisessa ovat aineiden rekisteröinti keskustietokantaan, tiettyjen aineiden arviointi, haitallisimpien aineiden lupamenettely sekä ns. suojaverkkona kemikaalien kiellot ja rajoitukset. Uusi järjestelmä perustuu periaatteeseen, jonka mukaan aineiden valmistajien, maahantuojien ja jatkokäyttäjien on varmistettava, että heidän valmistamansa, maahantuomansa tai käyttämänsä aineet eivät vaikuta haitallisesti ihmisten terveyteen tai ympäristöön. REACH-asetuksella perustettiin Euroopan kemikaalivirasto, joka aloitti toimintansa Helsingissä 1 päivänä kesäkuuta 2007. Kemikaalivirasto hallinnoi REACH-järjestelmää. Eduskunnalle on tiedotettu REACH-asetuksesta U-kirjeellä 9/2004 19

päivänä huhtikuuta 2004 sekä U-jatkokirjeellä 14 päivänä lokakuuta 2005.

REACH-asetus on suoraan EU:n jäsenmaassa sovellettavaa oikeutta ja se on tullut voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2007. REACH-asetuksen säännöksiä sovelletaan kuitenkin vaiheittain 1 päivästä kesäkuuta 2007, 1 päivästä kesäkuuta 2008, 1 päivästä elokuuta 2008, 1 päivästä kesäkuuta 2009 ja 1 päivästä joulukuuta 2010 alkaen. REACH-asetuksen siirtymäaikojen vuoksi myös kansallinen täytäntöönpano toteutetaan vaiheittain. Kemikaalilakia muutettiin ensimmäisen kerran REACH-asetuksen johdosta 2 päivänä kesäkuuta 2007 voimaan tulleella lakimuutoksella. Samalla muutettiin myös rikoslakia.

REACH-asetuksen lisäksi EU:ssa on parhaillaan valmisteilla kemikaalien luokitusta, merkintöjä ja pakkaamista koskeva EY-asetus, ns. GHS-asetus (Globally Harmonised System of classification and labelling of chemicals). Tästä asetusalustuksesta on tiedotettu eduskunnalle U-kirjeellä 24/2007 vp. Nämä kaksi EY-asetusta, REACH ja GHS, muuttavat kokonaisuudessaan EU:n ja siten myös Suomen kemikaalilainsäädännön. GHS-asetus on tarkoitus saattaa voimaan EU:ssa vuoden 2008 aikana. Näin laajan EY-lainsäädäntöuudistuksen takia on katsottu tarkoituksenmukaiseksi, että Suomen kemikaalilakia muutetaan tässä vaiheessa mahdollisimman vähän ja mahdollista lain kokonaisuudistuksen tarvetta tarkastellaan sitten, kun uusi EY-lainsäädäntö on kokonaan valmis ja pantavissa täytäntöön. Lakiehdotuksen valmistelussa tuli esille myös kemikaalilain nykyisten valvontaviranomaisten suuri määrä ja tehtävien hajanaisuus. Vanhasen II hallituksen ohjelman mukaisesti hallintoa tullaan kehittämään, alue- ja paikallishallinnon tehtäviä arvioimaan sekä toimintoja mahdollisesti yhdistämään vuoteen 2010 mennessä. Tehtävillä päätöksillä saattaa olla vaikutuksia

myös kemikaalilain valvontaviranomaisten toimenkuviin ja tehtäviin.

Tässä ehdotuksessa esitettyjen säännösten tulisi olla voimassa 1 päivänä kesäkuuta 2008, jolloin REACH-asetuksen velvoitteita aletaan soveltaa.

2. Nykytila

2.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

Suomen kemikaalilainsäädäntö on jo vuodesta 1989 alkaen perustunut Euroopan yhteisöjen kemikaalilainsäädäntöön. EY:ssä keskeiset kemikaaleja koskevat direktiivit ovat olleet

- vaarallisten aineiden luokitusta, pakkaamista ja merkintöjä koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä annettu neuvoston direktiivi 67/548/ETY, jäljempänä *ainedirektiivi*

- tiettyjen vaarallisten aineiden ja valmisteiden markkinoille saattamisen ja käytön rajoituksia koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä annettu neuvoston direktiivi 76/769/ETY, jäljempänä *rajoitusdirektiivi*

- yksityiskohtaisten järjestelyjen määrittämisestä ja vahvistamisesta vaarallisia valmisteita koskevaa erityistietojärjestelmää varten direktiivin 88/379/ETY 10 artiklan täytäntöönpanemiseksi annettu komission direktiivi 91/155/ETY, jäljempänä *käyttöturvallisuustiedotedirektiivi*

- olemassa olevien aineiden vaarojen arvioinnista ja valvonnasta annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 793/93

- vaarallisten valmisteiden luokitusta, pakkaamista ja merkintöjä koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 1999/45/EY, jäljempänä *seosdirektiivi*.

Yllämainituissa aine- ja seosdirektiivissä säädetään kemiallisten aineiden (ainedirektiivi) ja valmisteiden (seosdirektiivi) luokituksista vaaralliseksi, vaarallisten kemikaalien pakkaamisesta ja päällymerkinnöistä sekä ns. uusien aineiden vaarojen arvioinnista. Käyttöturvallisuustiedotedirektiivissä säädetään käyttöturvallisuustiedotteen laatimisesta ja toimittamisesta ja rajoitusdirektiivissä sää-

detään tiettyjä kemikaaleja koskevista rajoituksista. Nämä direktiivit on kansallisesti täytäntöön pantu kemikaalilailla, kemikaaliliasetuksella sekä eräillä valtioneuvoston ja sosiaali- ja terveysministeriön asetuksilla. Olemassa olevien aineiden vaarojen arvioinnista ja valvonnasta annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 793/93 säädetään ns. olemassa olevien aineiden vaarojen arvioinnista. REACH-asetuksella kumotaan yllämainituista aine- ja seosdirektiiveistä uusien aineiden vaarojen arviointia sekä käyttöturvallisuustiedotetta koskevat säännökset sekä käyttöturvallisuustiedotedirektiivi, rajoitusdirektiivi ja olemassa olevien aineiden vaarojen arvioinnista ja valvonnasta annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 793/93 kokonaan. Samalla näiden EY-säädösten täytäntöönpanoa varten annetut kansalliset säännökset kumotaan ja asiassa noudatetaan REACH-asetuksen velvoitteita. Aine- ja seosdirektiivi on tarkoitus kumota myöhemmin kokonaan EY:ssä parhaillaan valmisteltavana olevalla kemikaalien luokitus- ja merkintäasetuksella (ns. GHS-asetus), jonka oletetaan tulevan voimaan vuoden 2008 aikana. Valmisteilla olevan GHS-asetuksen velvoitteita aletaan soveltaa vaiheittain. Uuden EY-lainsäädännön kansallinen täytäntöönpanokin tehtäisiin siten vaiheittain EY-säädösten siirtymäaikojen mukaisesti.

REACH-asetus on lisätty kemikaalilain soveltamisalaan 2 päivänä kesäkuuta 2007 voimaan tulleella kemikaalilain muutoksella. Samalla on kumottu käyttöturvallisuustiedotetta koskevat kansalliset säännökset, koska REACH-asetuksen käyttöturvallisuustiedotetta koskevia säännöksiä on alettu soveltaa jo 1 päivästä kesäkuuta 2007 alkaen.

Lisäksi ns. biosideja koskee Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 98/8/EY, annettu 16 päivänä helmikuuta 1998, biosidituotteiden markkinoille saattamisesta, jäljempänä *biosididirektiivi*, joka on myös täytäntöön pantu kemikaalilailla, kemikaaliliasetuksella sekä eräillä valtioneuvoston, sosiaali- ja terveysministeriön ja ympäristöministeriön asetuksilla. Biosididirektiivi jää edelleen sovellettavaksi REACH-asetuksen rinnalla eikä kyseisen direktiivin täytäntöönpanoa varten annettuja kansallisia säännöksiäkään muutettaisi tässä yhteydessä.

Myös Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 648/2004 pesuaineista, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 304/2003 vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 850/2004 pysyvistä orgaanisista yhdisteistä sekä direktiivin 79/117/ETY muuttamisesta jäävät edelleen voimaan ja sellaisenaan sovellettaviksi kaikissa EU:n jäsenmaissa.

Valvonta

EY:n REACH-asetus on suoraan sovellettavaa oikeutta kaikissa EU:n jäsenmaissa. Asetuksen 125 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on järjestelmällisesti valvottava REACH-asetusta ja toteutettava muita olosuhteiden edellyttämiä toimia. Valvontaviranomaisista ja niiden tehtävistä on säädetävä tarkemmin kansallisesti. Kemikaalilakiin esitetään siksi lisättäväksi valvontaviranomaisille REACH-asetuksen valvontaan liittyviä yksityiskohtaisia tehtäviä.

REACH-asetuksen soveltamisala on laajempi kuin kemikaalilain, sillä vaikka REACH-asetus on annettu tavaroiden vapautta liikkuvuutta ja sisämarkkinoita koskevan EY:n perustamissopimuksen artiklan 95 nojalla, asetuksessa annetaan säännöksiä paitsi kemikaalien markkinoille saattamisen edellytyksistä, myös niistä olosuhteista, joissa kemikaaleja käytetään. Kemikaalien käyttöä koskevasta olosuhdevalvonnasta säädetään Suomessa kemikaalilain lisäksi muun muassa työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistyöstä annetun lain (44/2006), vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käytön turvallisuudesta annetun lain (390/2005), jätelain (1072/1993), terveydensuojelulain (763/1994) sekä ympäristönsuojelulain (86/2000) nojalla.

REACH-asetuksen soveltamisala kattaa tiettyissä tapauksissa myös kemikaaleja sisältävät esineet. Nykyisessä kemikaalilainsäädännössä on vain tiettyjä rajoituksia, jotka koskevat kemikaaleja sisältäviä esineitä. Muutoin kemikaalilainsäädäntö ei ole tähän asti koskenut esineitä.

REACH-asetuksen täytäntöönpanon onnistumisen edellytyksenä on se, että jäsenvaltiot huolehtivat velvoitteiden noudattamisen val-

vonnasta. Valtaosin REACH-asetuksen uudet velvoitteet koskevat toimenpiteitä, jotka liittyvät kemikaalien valmistukseen ja markkinoille saattamiseen ja kohdistuvat ensi sijassa kemikaalien valmistajiin ja maahantuojiin. Velvoitteiden tarkoituksena on tuottaa kemikaalien käyttäjille tietoa turvallisista käyttöolosuhteista ja turvallisen käytön edellytyksenä olevista riskinhallintatoimenpiteistä. Asetus edellyttää, että käyttäjät lähtökohtaisesti noudattavat em. valmistajien ja maahantuojien antamia ohjeita. Suurinta huolta aiheuttavien aineiden käyttö tulee edellyttämään lupaa. REACH-asetuksen nojalla voidaan tarvittaessa rajoittaa kemikaalien käyttöä, jos em. toimenpiteistä huolimatta osoittautuu, että kemikaalin valmistuksesta tai käytöstä aiheutuu laajaa riskiä EU:ssa.

Kemikaalien valmistajien ja maahantuojien toimintaan kohdistuvaan valvontaan liittyy kansallisten intressien (kemikaaleista kuluttajille ja työntekijöille aiheutuvien terveyshaittojen sekä ympäristöhaittojen ehkäiseminen Suomessa) lisäksi velvoite huolehtia omalta osaltamme, että EU:n sisämarkkinoille ei pääse vaatimusten vastaisia kemikaaleja sen seurauksena, että Suomessa toimijoiden toimintaa ei valvota asianmukaisesti. Terveys- ja ympäristöhaittojen ehkäiseminen Suomessa edellyttää lisäksi, että täällä panostetaan myös kemikaalien käytön valvontaan, minkä tarkoituksena on varmistaa kemikaalien valmistusprosessien ja käytön turvallisuutta koskevien velvoitteiden noudattaminen.

REACH-asetuksen uusien velvoitteiden lisäksi valvontaviranomaisten toimenpiteitä tarvitaan myös kemikaalilaissa entuudestaan olevien ja sinne REACH-asetuksesta huolimatta edelleen jäävien velvoitteiden noudattamisen valvonnassa. Nämä velvoitteet ovat suurelta osin seurausta muista EY-säädöksistä ja kansainvälisistä sopimuksista.

Nykyisessä kemikaalilaissa säädetään lain valvonnasta vastaavista viranomaisista ja näiden viranomaisten tehtävistä (4–8 a §) sekä yleisestä asetuksenantovaltuudesta valvontaviranomaisten tehtävistä ja yhteistyöstä (9 §). Kemikaalilain valvontaviranomaisia ovat sosiaali- ja terveysministeriö ja ympäristöministeriö (valvonnan ylin johto ja ohjaus), keskusviranomaiset Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus, jäljempänä

STTV, ja Suomen ympäristökeskus, jäljempänä SYKE (lain noudattamista koskeva ylin valvonta ja valvonnan valtakunnallinen ohjaus), lääninhallitus ja alueellinen ympäristökeskus (kuntien toiminnan ohjaus ja valvonta), kunta (lain valvonta kunnassa), työsuojeluviranomaiset (työssä käytettävien kemikaalien valvonta eräiltä osin) ja tullilaitos (maahantuonnin ja maastaviennin valvonta). Näiden valvontaviranomaisten tehtäviä ei ole nykyisessä laissa yksityiskohtaisesti määriteltä. Lisäksi Kuluttajavirasto valvoo eräiden kemikaalilain ja/tai kulutustuotteiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta annetun lain (75/2004) nojalla annettujen, tiettyjen kemikaalien rajoittamista koskevien valtioneuvoston päätösten ja asetusten noudattamista.

Kemikaalilain ylin valvonta ja ohjaus on nykyisin säädetty STTV:lle ja SYK:lle. Lisäksi STTV:lle on säädetty laadittavaksi toimialueellaan lain valvonnan toimeenpanon ohjaamiseksi ja yhteensovittamiseksi valtakunnallinen kemikaalilain valvontaohjelma. Kemikaalilain valvontaviranomaisista työsuojeluviranomaiset, alueellinen ympäristökeskus ja tullilaitos ovat kuitenkin käytännössä muiden tahojen kuin STTV:n ja SYKEN ohjauksessa ja termi ”ylin valvonta ja ohjaus” ei voi näiden tahojen osalta tulla kysymykseen. Kuntia ohjaavan kemikaalilain valtakunnallisen valvontaohjelman valmistelussa on myös todettu, että SYKEN olisi tarpeellista olla valmistelussa mukana ja että asiasta tulisi säätää kemikaalilaissa.

Kunnan kemikaalivalvontaviranomaisen tehtävät kemikaalilain valvonnassa on annettu yleisesti laissa ja yksityiskohtaisemmin kemikaaliasetuksessa (675/1993) ja muissa alemmanasteisissa säädöksissä. Uuden perustuslain mukaisesti kunnan tehtävistä on säädettävä lain tasolla.

Kuluttajavirasto valvoo nykyisin sellaisia kemikaaleja koskevia rajoituksia, joita koskevat direktiivit on täytäntöön pantu sekä kemikaalilain että kulutustuotteiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta annetun lain (75/2004), jäljempänä *kutulaki*, nojalla. Nämä rajoitukset koskevat nikkeliä koruissa ja muissa ihon kanssa kosketukseen tulevissa esineissä, atsoväriaineita tekstiili- ja nahkatuotteissa, arseenia, elohopeaa ja dibutyyl-

tinavetyboraattia puunsuojakemikaaleissa ym. sekä pelkästään kutulain nojalla ftalaatteja leluissa. REACH-asetuksen ns. rajoitusliite (liite XVII) tulee sovellettavaksi 1 päivänä kesäkuuta 2009. Samalla nykyisin voimassa oleva rajoitusdirektiivi kumotaan. Siten myös kyseisen direktiivin ja sen muutosten täytäntöönpanemiseksi annetut kansalliset säädökset kumotaan 1 päivästä kesäkuuta 2009 alkaen. Näin ollen myös Kuluttajaviraston valvonnassa olleet rajoitussäädökset tulevat kumottaviksi ja vastaavien REACH-asetukseen sisältyvien rajoitusten valvonnasta on säädettävä erikseen.

Niin sanottuja uusia aineita ja olemassa olevia aineita koskeva sääntely

Kemialliset aineet on EY-lainsäädäntöön perustuen jaettu nykyisessä kemikaalilaissa niin sanottuihin uusiin aineisiin (aineet, joita ei ole mainittu kaupallisessa käytössä olevien aineiden EINECS-luettelossa) ja olemassa oleviin aineisiin (aineet, jotka on mainittu EINECS-luettelossa). Näistä uusista ja olemassa olevista aineista on EY-tasolla säädetty 1) ainedirektiivissä (67/548/ETY) ja sen muuttamisesta annetuissa direktiiveissä, 2) neuvoston direktiivin 67/548/ETY muuttamisesta seitsemännen kerran annetun direktiivin 12 artiklassa tarkoitetuissa teknisissä asiakirjoissa vaadittavat tiedot sisältävästä liitteestä VII D annetussa komission direktiivissä 93/105/ETY, 3) neuvoston direktiivin 67/548/ETY 13 artiklan 1 kohdan viidennessä luetelmakohtassa tarkoitettujen yhteisön säädösten luettelosta annetussa komission direktiivissä 2000/21/EY, 4) neuvoston direktiivin 67/548/ETY mukaisesti ilmoitettujen aineiden ihmisille ja ympäristölle aiheuttamisen vaarojen arviointiperiaatteiden vahvistamisesta annetussa komission direktiivissä 93/67/ETY, 5) olemassa olevien aineiden vaarojen arvioinnista ja valvonnasta annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 793/93 ja 6) olemassa olevien aineiden ihmisille ja ympäristölle aiheuttamien riskien arviointia koskevien periaatteiden vahvistamisesta neuvoston asetuksen (ETY) N:o 793/93 mukaisesti annetussa komission asetuksessa (EY) 1488/94. Kyseiset asetukset ja direktiivit on kansallisesti täytäntöön pantu kemikaalilailla

(18 a §, 20–24 §), kemikaaliasetuksella (7–12 §, 14 §), asetuksella viranomaisten tehtävistä ja yhteistyöstä olemassa olevien aineiden vaarojen arvioinnissa ja valvonnassa (813/1995) sekä sosiaali- ja terveysministeriön päätöksellä uusien aineiden ilmoitusmenettelystä (1642/1993) ja sosiaali- ja terveysministeriön päätöksellä uuden aineen vaaran arvioinnista (annettu 14.12.1994, ilmoitus sosiaali- ja terveysministeriön säädöskoelmassa numerolla 54/94).

REACH-asetuksen 139 artiklassa kumotaan mainitut EY-asetukset ja direktiivit, lukuun ottamatta ainedirektiiviä, jonka muuttamisesta annettiin yhtä aikaa REACH-asetuksen kanssa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/121/EY vaarallisten aineiden luokitusta, pakkaamista ja merkintöjä koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä annetun neuvoston direktiivin 67/548/ETY muuttamisesta sen mukauttamiseksi kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista (REACH) sekä Euroopan kemikaaliviraston perustamisesta annettuun asetukseen (EY) N:o 1907/2006. REACH-asetukseen ei enää sisälly rajanvetoa uusiin ja olemassa oleviin aineisiin sellaisena kuin aiemmissa asetuksessa ja direktiiveissä. Siten vastaavat kansalliset pykälät kemikaalilaista ja –asetuksesta on kumottava. Samalla kumoutuvat edellä mainitut asetukset ja ministeriön päätökset.

Kemikaalien vähittäismyynti

Kemikaalilaissa (41 §) on säädetty asetuksenantovaltuudesta vaarallisten kemikaalien vähittäismyynnistä. Vähittäismyynnistä ei kuitenkaan laissa ole aineellista perussäännöstä.

Viranomaisten hallinnolliset keinot, pakko-keinot ja seuraamukset

Kemikaalilain 45–48 §:ssä sekä 49 §:ssä säädetään valvontaviranomaisen käytettävissä olevista kielloista ja rajoituksista, kemikaaleja koskevista väliaikaisista toimenpiteistä, näytteensaanti- ja tutkimusoikeudesta sekä ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuudesta. Lain 51 §:ssä säädetään uhkasakosta ja teet-

tämisuudesta.

Lain 52 §:ssä säädetään lain säännösten rikkomisesta (kemikaalirikkomus) seuraavista rangaistuksista. Kemikaalirikkomuksesta voidaan tuomita sakkorangaistukseen. Kemikaalilain mukaisia rangaistussäännöksiä ei ole juurikaan käytetty, joten niiden merkitys on lähinnä ennalta ehkäisevä. Kemikaalilain muutoksella (628/2007) on säädetty kemikaalirikkomuksena rangaistavaksi käyttöturvallisuustiedotetta koskevien REACH-asetuksen velvoitteiden (artikla 31–36) rikominen. Lisäksi rikoslain muutoksella (629/2007) terveys- ja ympäristörikoksia (luvut 44 ja 48) koskeviin säännöksiin on lisätty viittaus REACH-asetukseen, mikä mahdollistaa törkeiden tekojen rangaistavuuden kemikaalilain sijasta rikoslailla.

Kemikaalin yleisnimen käyttö ja yksilöivien nimien salassapito

Kemialliselle aineelle on aina annettavissa aineen yksilöivä nimi. Nimen salassapito siten, ettei sitä ilmoiteta kemikaalin päällysmarkkinnoissa ja käyttöturvallisuustiedotteessa voi olla toiminnanharjoittajan liike- ja ammattisalaisuuden suojaamisen kannalta tarpeellista. Asiasta säädetään seosdirektiivin 15 artiklassa, joka on täytäntöön pantu kemikaalilain 59 d §:llä. Pykälän nojalla on annettu asiaa tarkentava sosiaali- ja terveysministeriön asetus kemikaaleja koskevien tietojen toimittamisesta (374/2002). Kyseistä direktiiviä ei ole muutettu, mutta kansallisen asetuksen uusimista REACH-asetuksen vaatimusten mukaiseksi on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä. Tässä yhteydessä on tullut esille tarve säätää kemikaalilain vastaavaan pykälään perustuslaista johtuva tarkennus siitä, missä tilanteissa salassapitopoikkeusta voisi käyttää.

3. Esityksen keskeiset ehdotukset

Valvontaviranomaisten tehtävät esitetään pidettäväksi pääosin ennallaan, mutta tarkennettavaksi REACH-asetuksen valvontatehtävien osalta. Koska REACH-asetus on uusi ja niin laaja kokonaisuus, on valvontaviranomaisten toimenkuvia esityksen valmistelussa katsottu kokonaisuutena REACH-

asetuksen valvomisen kannalta. Tästä syystä on nähty tarpeelliseksi säätää kemikaalilaissa myös työsuojelupiirien työsuojelutoimistojen sekä alueellisten ympäristökeskusten ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen suorittamasta olosuhdevalvonnasta REACH-asetuksen osalta.

REACH-asetus on annettu EY:n perustamissopimuksen 95 artiklan nojalla. Asetuksen tarkoituksena on varmistaa terveyden ja ympäristön suojelun korkea taso sekä aineiden vapaa liikkuvuus sisämarkkinoilla. REACH-asetuksen noudattamisen valvonta Suomessa ja sen johdosta tehtävät päätökset voivat heijastua EU:n sisämarkkinoilla ja estää kemikaalien ja niitä sisältävien esineiden vapaan liikkumisen. Valvontapäätökset on tehtävä siten, että ne rajoittavat kemikaalien tai niitä sisältävien esineiden vapaata liikkuvuutta vain silloin, kun viranomaiset ovat osoittaneet, että REACH-asetusta ei ole noudatettu.

On tärkeää valvoa asetuksen noudattamista, mutta REACH-asetusta koskevat valvontapäätökset on tehtävä erityistä huolellisuutta ja asiantuntemusta noudattaen. Valvonnassa käytettyjen keinojen tulee oikeasuhteisia havaittuun laiminlyöntiin tai rikkomukseen nähden. Koko REACH-asetuksen ja sen soveltamisen kattavaa asiantuntemusta ei voida edellyttää alue- ja paikallisviranomaisilta, joiden on hallittava myös monen muun lainsäädännön velvoitteet valvontatyössään. Tässä ehdotuksessa esitetyn mukaisesti alue- ja paikallisviranomaisten tehtävänä olisi selvittää REACH-asetuksen noudattamista sekä ohjata ja neuvoa tarkastettavaa toiminnanharjoittajaa REACH-asetuksen noudattamisessa. Jos valvonnassa havaitaan sellainen puute, jonka korjaaminen edellyttää toimenpiteitä muulta kuin valvontakohteen toiminnanharjoittajalta, olisi valvontaviranomaisten siirrettävä asian käsittely tältä osin STTV:lle tai SYKELLE.

STTV:n ja SYKEN keskeisenä tehtävä tulisi olemaan kemikaalilain säännösten valtakunnallisen toimeenpanon ohjaus siltä osin kuin ne koskevat valmistettavien ja markkinoille saatettavien kemikaalien valvontaa. Erityisesti niiden tulisi ohjata kunnan kemikaalivalvontaviranomaisten toimintaa laatimalla valtakunnallinen valvontaohjelma ja

kehittämällä sitä toimeenpanon tarpeiden mukaan. STTV ja SYKE osallistuvat myös Euroopan kemikaalivirastossa toimivan, valvontaa EU:ssa yhtenäistävän valvontafoorumin työhön ja koordinoisivat yhteisten valvontahankkeiden toteutusta Suomessa. STTV ja SYKE toimisivat myös yhteysviranomaisena kansallisten valvontaviranomaisten ja kemikaaliviraston välillä sekä huolehtisivat REACH-asetuksen edellyttämästä toimeenpanon raportoinnista EU:n komissiolle.

Omia valvontatoimia STTV ja SYKE kohdistaisivat REACH-asetuksen rekisteröintivelvoitteen ja siihen liittyvien ilmoitusvelvoitteiden, asetuksen tiedottamista koskevien velvoitteiden, ainekohtaisten rajoitusten noudattamisen sekä kemikaalien luokitusten ja merkintöjen valvontaan. STTV ja SYKE antaisivat lisäksi asiantuntija-apua muille viranomaisille ja osallistuisivat niiden kouluttamiseen.

Työsuojeluviranomaisen tehtäväksi esitetään REACH-asetuksen valvonta silloin, kun on kyse kemikaalien käytöstä työpaikalla.

Alueelliset ympäristökeskukset valvoisivat REACH-asetuksen aineiden käyttöön liittyvien ympäristöhaittojen ehkäisyä koskevien säännösten noudattamista kemikaaleja käsittelevissä laitoksissa kemikaalilain nojalla. REACH -asetuksen 2 artiklan 4 a-kohdan mukaisesti REACH-asetusta sovelletaan rajoittamatta muun muassa ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen yhtenäistämiseksi annetun neuvoston direktiivin (96/91/EY) ja yhteisön vesipolitiikan puitteista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (2000/60/EY) soveltamisesta. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoisi REACH-asetuksen noudattamista ympäristönsuojelulain valvonnan yhteydessä.

Kunnan kemikaalivalvontaviranomaisen tehtäviin esitetään eräiden REACH-asetuksen artiklojen valvontaa, kun on kyse markkinoille saatettavista kemikaaleista. Kunta valvoisi myös kemikaalien vähittäismyyntiä. Sen lisäksi kunnan tehtäviin esitetään tarkastusten kohdentamista erityisesti kuluttajille myytävien kemikaalien valvontaan. Kunnan tehtävät esitetään myös siirrettäväksi kemikaaliasetuksesta kemikaalilakiin. Kunnan tehtävistä asetustasolle jäisivät kuitenkin tässä vaiheessa biosidivalvontaa kos-

kevat säännökset, jotka sisältyvät biosidi-valmisteista annettuun valtioneuvoston asetukseen (466/2000, 25 §).

Tullilaitokselle esitetään tehtäviä REACH-asetuksen valvonnassa. Tullin valvonta keskittyisi lähinnä Euroopan unionin ulkopuolelta Suomeen tuotavien kemikaalien ja kemikaaleja sisältävien esineiden valvontaan.

REACH-asetuksen soveltamisala kattaa eräissä tapauksissa myös kemikaaleja sisältävät esineet. Kuluttajavirasto valvoisi eräitä kemikaaleja sisältäviä esineitä koskevia rajoituksia silloin, kun on kyse kuluttajille markkinoitavien esineiden valvonnasta. Muut lain valvontaviranomaiset valvoisivat esineitä osana REACH-asetuksen 67 artiklan mukaisten rajoitusten valvontaa kuten nykyisin. REACH-asetuksen mukaan eräät esineiden sisältämät aineet tulee joko rekisteröidä tai ilmoittaa Euroopan kemikaalivirastolle. STTV ja SYKE valvoisivat, että nämä rekisteröinnit ja ilmoitukset tulevat asianmukaisesti hoidetuksi. Kemikaaleja sisältävien esineiden valvontatarve tulee lisääntymään nykyiseen verrattuna.

Lain valvontaviranomaisista työsuojelupiiirin työsuojelutoimisto, tullilaitos, Kuluttajavirasto ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen noudattaisivat kemikaalilain mukaisessa valvonnassaan omien erityislakiensa (laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta, tullilaki, kutulaki ja ympäristönsuojelulaki) mukaisia valvontakeinoja. Muut valvontaviranomaiset noudattaisivat valvontatoiminnassaan kemikaalilain valvontakeinoja.

Sitä, mitä laissa esitetään säädettäväksi REACH-asetuksen 67 artiklan mukaisten rajoitusten valvomisesta, sovellettaisiin vasta 1 päivästä kesäkuuta 2009 alkaen, koska REACH-asetuksen kyseistä artiklaa ja koko osastoa sovelletaan vasta siitä alkaen.

REACH-asetuksen eräiden velvoitteiden, kuten rekisteröinti-, ilmoitus- ja eräiden tiedottamisvelvoitteiden, tietojen antovelvollisuuden viranomaisille sekä eräiden kieltojen ja rajoitusten noudattamisen rikkomisesta (kemikaalirikkomus) esitetään säädettäväksi 52 §:ssä. Nämä rangaistukset olisivat sakko- ja rangaistuksia. Esityksessä on pyritty ottamaan huomioon suhteellisuusperiaate, jonka mukaan rangaistusuhan yhteisön oikeuden

vastaisista teoista on oltava riittävän tehokas ja sen tulee vaikuttaa ennaltaehkäisevästi, mutta sen on oltava oikeasuhtainen teon vakavuuteen nähden.

Kemikaaliasetusta esitetään muutettavaksi siten, että siitä kumotaan REACH-asetuksen kanssa päällekkäinen sääntely ja täytäntöönpannaan ainedirektiivin muutos 2006/121/EY osittain. Samalla kunnan kemikaalivalvontaviranomaisen tehtävät esitetään siirrettäväksi lakitasolle kemikaalilakiin.

Sosiaali- ja terveysministeriö on antanut ns. uusia aineita koskevan EY-lainsäädännön täytäntöönpanoa varten päätöksen uusien aineiden ilmoitusmenettelystä (1642/1993) ja päätöksen uuden aineen vaaran arvioinnista (annettu 14.12.1994). Nämä säädökset kumoutuisivat, kun niitä vastaava kemikaalilain 5 luku kumottaisiin kemikaalilain mukaisesti. Myös ns. olemassa olevia aineita koskeva, viranomaisen tehtävistä ja yhteistyöstä olemassa olevien aineiden vaarojen arvioinnissa ja valvonnassa annettu asetetus (813/1995) kumoutuisi, koska sitä vastaava 18 a § kumottaisiin kemikaalilain mukaisesti. Uusia ja olemassa olevia aineita koskevat säännökset korvautuvat 1 päivästä kesäkuuta 2008, ja osin 1 päivästä elokuuta 2008 sovellettavilla REACH-asetuksen säännöksillä. REACH-asetuksella kumotaan mainittuihin päivämääriin saakka voimassa oleva EY-lainsäädäntö.

REACH-asetuksen johdosta kumottaisiin myöhemmin sellaisia kemikaaleja koskevista kielloista ja rajoituksista annettuja valtioneuvoston päätöksiä ja asetuksia, joita koskevat säännökset korvautuvat REACH-asetuksen VIII osaston ja XVII liitteen säännöksillä. Näitä kansallisia, rajoitussäädöksiä on kaikkiaan 18 kappaletta ja niissä olevat säännökset sisältyvät REACH-asetuksen liitteeseen XVII, jota kuitenkin sovelletaan vasta 1 päivästä kesäkuuta 2009 alkaen. Nämä rajoitussäädökset esitettäisiin myöhemmin valmisteltavassa valtioneuvoston asetuksessa kumottavaksi 1 päivästä kesäkuuta 2009. Myös kemikaalilakiin esitettävät, REACH-asetuksen 67 artiklan valvontaa koskevat säännökset tulisivat sovellettaviksi vasta 1 päivästä kesäkuuta 2009 alkaen. Siihen asti nykyisin voimassa olevien rajoitussäädösten täytäntöönpanoa varten annettujen kansallis-

ten säädösten valvonta tapahtuisi valvontapykäliin esitettyjen yleistoimivaltasäännösten nojalla.

4. Esityksen vaikutukset

4.1. Taloudelliset vaikutukset

Julkistaloudelliset vaikutukset

Esityksestä aiheutuu lisää tehtäviä kaikille valvontaviranomaisille, mutta erityisesti STTV:lle ja SYKELLE, jotka vastaisivat laajakantoisten päätösten tekemisestä asetuksen valvonnassa. Myös 2 päivänä kesäkuuta 2007 voimaan tullessa kemikaalilain muutoksessa (628/2007) säädettiin STTV:lle ja SYKELLE REACH-asetukseen liittyviä tehtäviä. STTV:n ja SYKEN keskeisen roolin johdosta niiden tehtävät lisääntyvät siinä määrin, että niitä ei ole mahdollista hoitaa nykyisin resurssein, vaan resursseja tulisi vahvistaa tehtävien edellyttämälle tasolle. Tässä vaiheessa arvioidaan, että käytännön valvontatehtävien asianmukainen operatiivinen hoitaminen edellyttäisi vähintään kahden lisähenkilön palkkaamista kumpaankin virastoon tässä ehdotuksessa esitettyjä valvontatehtäviä hoitamaan. Lisäksi kemikaalilain muutoksessa (628/2007) säädettyjen tehtävien hoitaminen edellyttää vähintään kahden lisähenkilön palkkaamista kumpaankin virastoon. Kokonaisuudessaan REACH-asetuksesta aiheutuvien tehtävien hoitaminen edellyttää siten yhteensä vähintään 8 henkilötyövuoden lisäystä keskusvirastoihin, STTV:hen (4 htv) ja SYKEEn (4 htv).

Kuluttajaviraston valvontatehtävä ehdotetaan pidettäväksi nykyisen mukaisena. Kuitenkin jatkossa on todennäköistä, että kuluttajien turvallisuuteen liittyvät näkökohdat korostuvat REACH-asetuksen täytäntöönpanon edetessä erityisesti kemikaaleja sisältävien esineiden osalta. Pitkällä aikavälillä Kuluttajaviraston henkilöresursseja olisikin vahvistettava tältä osin vähintään yhdellä lisähenkilöllä (1 htv). Kuluttajaviraston käytettävissä tulisi tulevaisuudessa olla myös nykyistä merkittävästi suurempi määräraha analyysien teettämiseen ulkopuolisissa laboratorioissa.

Yritysvaikutukset

REACH-asetuksen yhtenä tavoitteena on parantaa EU:n kemianteollisuuden kilpailukykyä varmistamalla korkea turvallisuustaso ja edistämällä tuotekehitystä. Uusi järjestelmä perustuu periaatteeseen, jonka mukaan aineiden valmistajien, maahantuojien ja jatkokäyttäjien on varmistettava, että heidän valmistamansa, maahantuomansa tai käyttämänsä aineet eivät vaikuta haitallisesti ihmisten terveyteen tai ympäristöön. Kemikaalien vapaa liikkuvuus EU:n sisämarkkinoilla, tiedot kemikaalien työturvallisuus- ja ympäristöriskeistä sekä lupamenettelyiden kohtuullinen käsittelyaika ovat tärkeitä kilpailutekijöitä.

Ehdotetulla kemikaalilain muutoksella ei sellaisenaan ole merkittäviä taloudellisia vaikutuksia yritystoimintaan. REACH-asetuksen velvoitteiden täyttämistä aiheutuu erityisesti kemikaalien valmistajille ja maahantuojille kustannuksia, joita on arvioitu REACH-asetusta koskeissa valtioneuvoston U-kirjelmässä ja U-jatkokirjelmässä Eduskunnalle (U9/2004).

4.2. Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Kemikaalilain nykyisille valvontaviranomaisille sekä Kuluttajavirastolle esitetään nykyisen valvontarakenteen puitteissa uusia REACH-asetuksesta johtuvia tehtäviä, joiden toteuttaminen edellyttää riittävää koulutusta ja ohjausta. STTV:lle ja SYKELLE esitetyt tehtävät edellyttäisivät pysyväisluonteisesti lisäresurssointia. Muiden valvontaviranomaisten kuin STTV:n ja SYKEN osalta erityisesti REACH-asetuksen soveltamisen sisäänajovaihe on haasteellinen. Tehtävien määrä muilla kuin STTV:llä ja SYKELLÄ ei lisääntynyt merkittävästi jatkossakaan, mutta valvottavana oleva lainsäädäntö muuttuu.

REACH-asetuksen valvonnasta vastaavien viranomaisten on saatava tehtäviensä toteuttamiseksi riittävää ja asianmukaista koulutusta ja ohjausta. Uusi EY:n kemikaalilainsäädäntö, REACH-asetus sekä tällä hetkellä vielä valmisteilla oleva GHS-asetus, edellyttävät valvontaviranomaisilta tietoa säädösten sisällöstä sekä viranomaisten toimivalta- ja val-

vontasuhteista. Valvontaviranomaisten koulutus käynnistetään vuoden 2008 aikana.

Ehdotuksessa esitetään, että paikallisella tasolla kunnan kemikaalivalvontaviranomaiset valvovat kemikaalien markkinoille saattamista ja myyntiä koskevien velvoitteiden noudattamista kohdentaen toimiaan erityisesti kuluttajien käyttöön tarkoitettujen tuotteiden valvontaan. Valvontaa koordinoisivat STTV ja SYKE erityisesti valtakunnallisen valvontaohjelman, jonka perusteella kunnissa laadittaisiin kuntien valvontasuunnitelmat, nojalla. Valvonta tapahtuisi samojen periaatteiden mukaisesti kuin kemikaalivalvonta nykyisinkin. REACH-asetuksesta tulevat velvoitteet näkyisivät kuitenkin valvonnan sisällössä tapahtuvina muutoksina. Tältä osin nykyisten resurssien tehokkaalla käytöllä arvioidaan voitavan saavuttaa nykyinen valvonnan taso.

Alueellisen ympäristökeskuksen kemikaalilain mukaisen valvonnan, mukaan lukien REACH-asetuksen noudattamisen valvonnan, ei arvioida aiheuttavan suurta lisäystä viranomaisen työmäärään. On kuitenkin tarpeen, että viranomaisten kemikaaliasioiden asiantuntemusta lisätään.

Lääninhallitukset huolehtisivat kuntien kemikaalivalvontaviranomaisten toiminnan ohjauksesta ja valvonnasta. Tältä osin lääninhallitusten tehtävät eivät muutu nykyiseen nähden ja ne on mahdollista toteuttaa nykyisin resurssein.

Kemikaalien käytön valvonta kuuluisi työntekijöille aiheutuvien terveyshaittojen (mukaan luettuna palo- ja räjähdysvaara) ehkäisyn osalta työsuojelupiirien työsuojelutoimistojen tehtäväksi ja ympäristöhaittojen ehkäisyn osalta alueellisten ympäristökeskusten ja ympäristönsuojelulain valvonnan yhteydessä myös kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäväksi. Huolimatta alkuvaiheen suhteellisen suuresta kouluttautumisen tarpeesta ja toiminnan suunnittelun ja yhteistyöverkostojen rakentamisen edellyttämästä työmäärästä, on lähdetty siitä, että toiminnan vakiinnuttua alkuvaiheen jälkeen sisällöltään uudistuneista, mutta muulta osin aikaisemman kaltaisista tehtävistä voitaisiin selvittää nykyresursseilla. Edellä tarkoitettujen viranomaisten tulisi tulevissa rekrytoinneissaan kuitenkin ottaa huomioon lisääntynyt kemi-

kaaliasiantuntemuksen tarve.

Kuluttajaviraston valvontatehtävää ehdotetaan pidettäväksi nykyisen mukaisena. Kuitenkin jatkossa on todennäköistä, että kuluttajien turvallisuuden liittyvät näkökohdat korostuvat REACH-asetuksen täytäntöönpanon edessä erityisesti kemikaaleja sisältävien esineiden osalta.

Kuluttajien terveydensuojelua kemikaalien käytön yhteydessä valvottaisiin edelleen tarvittaessa terveydensuojelulain (763/1994) nojalla eikä lakiin ole nähty tarvetta esittää muutoksia.

Tullilaitoksen tehtäviä kemikaalien maahantuonnin ja maastaviennin valvonnassa tarkistettaisiin niin, että valvonnassa otettaisiin huomioon myös REACH-asetuksesta tulevat uudet velvoitteet. Tämä on ajateltu mahdolliseksi nykyisen toiminnan osana ja lisäämällä koulutusta.

STTV:n ja SYKEN keskeisen roolin johdosta niiden tehtävät lisääntyisivät siinä määrin, että niitä ei ole mahdollista hoitaa nykyisin resurssein, vaan resursseja tulisi vahvistaa tehtävien edellyttämälle tasolle.

Sosiaali- ja terveysministeriön ja ympäristöministeriön vastuulla on erityisesti ohjata osana tulosohejaustaan alaiensa työsuojelupiirien työsuojelutoimistojen, lääninhallitusten ja alueellisten ympäristökeskusten sekä STTV:n ja SYKEN toimintaa kemikaalilain valvonnassa ja toimeenpanossa. Tämä on kuitenkin mahdollista toteuttaa käytännössä ilman henkilöresurssien lisäämistä ministeriötasolla.

Edellä olevissa arvioissa on oletettu, että Suomessa selvittää REACH-asetuksen valvonnasta suhteellisen pienellä lisäpanostuksella. Tilannetta tulisi kuitenkin tarkastella resurssitarpeiden näkökulmasta uudelleen vuoden 2010 jälkeen, kun valvonta on vakiintunut ja on saatu kokemuksia valvonnan toimivuudesta ja tarpeesta. Tämä koskee koko valvontaorganisaatiota ja sen toimivuutta sekä työnjakoa.

4.3. Ympäristö- ja terveysvaikutukset

Tällä esityksellä ei ole merkittäviä vaikutuksia terveyteen ja ympäristöön sen ohella mitä REACH-asetuksesta jo muutoin johtuu. REACH-asetuksen keskeinen tarkoitus on

ehkäistä kemikaaleista aiheutuvia terveys- ja ympäristöhaittoja siten, että yritykset itse arvioivat aiempaa perusteellisemmin valmistamiensa, maahantuomiensa ja käyttämiensä kemiallisten aineiden vaikutukset ja turvallisen käytön edellytykset. REACH-asetuksen terveys- ja ympäristövaikutuksia on selostettu asetusta koskevassa valtioneuvoston kirjelmässä (U9/2004). Myös valvonnan toimivuus on tärkeää haitallisten ympäristö- ja terveysvaikutusten ehkäisemisessä.

4.4. Yhteiskunnalliset vaikutukset

Tällä esityksellä ei ole merkittäviä yhteiskunnallisia vaikutuksia sen lisäksi, mitä REACH-asetuksen voimaantulosta seuraa. REACH-asetuksen yhteiskunnallisia vaikutuksia on selostettu asetusta koskevassa valtioneuvoston kirjelmässä (U9/2004).

Hallituksen vuonna 2006 hyväksymässä Suomen kansallisessa kemikaaliohjelmassa on suositeltu toteutettavaksi kansallinen hanke, jolla varmistetaan toiminnanharjoittajien ja viranomaisten toimintaedellytykset REACH-asetuksen täytäntöönpanossa. Hankkeen toteuttamisesta vastaa sosiaali- ja terveysministeriö yhdessä ympäristöministeriön, kauppaja teollisuusministeriön, maaja metsätalousministeriön sekä elinkeinoelämän järjestöjen ja ammattijärjestöjen kanssa. Työ on käynnistetty mm. koulutuksen, tiedotuksen ja neuvonnan osalta. Kun valvonnasta vastaavien viranomaisten tehtävistä on säädetty kemikaalilaissa, käynnistetään myös viranomaisten koulutusta laajemmin.

5. Asian valmistelu

5.1. Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Sosiaali- ja terveysministeriö on asettanut 31 päivänä toukokuuta 2006 työryhmän valmistelemaan REACH- ja GHS-asetusten kansallista toimeenpanoa 1 päivä kesäkuuta 2006 ja 31 päivä tammikuuta 2007 väliseksi ajaksi. Työryhmän määräaika on sittemmin jatkettu 1 päivään toukokuuta 2008 saakka. Ryhmän jäsenet ovat sosiaali- ja terveysministeriöstä, ympäristöministeriöstä, kauppaja teollisuusministeriöstä, oikeusministeriöstä sekä SYKE:stä ja STTV:stä.

5.2. Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Ehdotuksesta on pyydetty lausunnot ympäristöministeriöltä, kauppaja teollisuusministeriöltä, sisäasiainministeriöltä, liikenne- ja viestintäministeriöltä, maaja metsätalousministeriöltä, oikeusministeriöltä, Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskukselta, Turvatekniikan keskukselta, Suomen ympäristökeskukselta, lääninhallituksilta, Kemian teollisuus ry:ltä, Teknisen Kaupan Liitto ry:stä, Kemianliitto-Kemifacket ry:ltä, Elinkeinoelämän keskusliitolta, Teknologiateollisuus ry:ltä, Kansanterveyslaitokselta, Helsingin kaupungilta, Kuluttajavirastolta, Työterveyslaitokselta, Suomen luonnonsuojeluliitto ry:ltä, Suomen Kuntaliitto ry:ltä sekä Tullilaitokselta, työsuojeluhallinnolta (sosiaali- ja terveysministeriön työsuojeluosasto), ympäristölupavirastoilta ja alueellisilta ympäristökeskuksilta.

Lausuntoja saatiin yhteensä 36 kappaletta.

Sosiaali- ja terveysministeriön työsuojeluosasto on todennut lausunnossaan, että valvontaviranomaisen käyttämän valvontamennettelyn määräytyminen kemikaalilain mukaan olisi ongelmallista ja hankaloittaisi työsuojelutarkastajan tehtäviä. Työsuojeluosasto ehdottaa, että työsuojelupiirin työsuojelutoimisto soveltaisi myös kemikaalilain mukaisessa valvonnassaan työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain (44/2006) menettelytapoja. Työsuojelun piirihallinto puolestaan toteaa, että toteutuessaan lakimuutos tulee merkittävästi parantamaan kemikaaliturvallisuutta ja selkiyttämään eri viranomaisten toimintaa kemikaalivalvonnassa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus pitää ehdotettua valvontamallia vaikeasti hahmotettavana ja esittää pitäytymistä kemikaalilain nykyisissä sanamuodoissa säilyttämällä mm. termi ”ylin valvonta” STTV:n valvontatehtävissä. STTV ei pidä tarpeellisena esitysehdotuksessa olevaa valvontavien kemikaalien jakoa kunnan kemikaalivalvontaviranomaisen ja työsuojelupiirin työsuojelutoimiston välillä siten, että kunta valvoisi erityisesti kuluttajille myytäviä kemikaaleja ja työsuojelupiiri työssä käytettäviä kemikaaleja. STTV:n näkemyksen mu-

kaan tarkastusten kohdetta ei pidä määrittellä lain tasolla vaan priorisointi tulisi tehdä valtakunnallisen valvontaohjelman yhteydessä. STTV:n mielestä myös kuntien osallistuminen EU-tasoisiiin valtakunnallisiin valvontahankkeisiin olisi vaarassa, jos edellä mainittu tehtäväjako tehdään. STTV, Kuluttajavirasto sekä työ- ja elinkeinoministeriö esittävät lausunnossaan kemikaaleja sisältävien esineiden valvonnan jakamista STTV:n ja SY-KE:n sekä Kuluttajaviraston kesken siten, että Kuluttajavirasto valvoisi jatkossa vain niitä kuluttajille myytäviä esineitä koskevia rajoituksia, joita se on tähänkin asti valvonut tuoteturvallisuuslainsäädännön nojalla sekä harkinnan mukaan muita erikseen säädettäviä rajoituksia. Kuluttajaviraston valvomat rajoitukset säädettäisiin erikseen annettavalla valtioneuvoston asetuksella.

Ympäristöministeriö tähdentää valvontaohjeiden ja toimivien menettelytapojen tärkeyttä REACH-asetuksen valvonnassa ja esittää harkittavaksi ympäristöministeriön hallinnonalalla toimivan VAHTI-valvontajärjestelmän laajentamista huomioimaan myös muiden kuin ympäristöhallinnon viranomaisten tarpeet.

Suomen ympäristökeskus ja alueelliset ympäristökeskukset esittävät ympäristöluvanvaraisten laitosten ja muiden kuin luvanvaraisten laitosten valvontavastuun jakamista nykyistä tarkemmin ympäristökeskusten ja kuntien välillä. Myöskin laitosten valvontavastuun rajaamista koskemaan vain tietyn kokoluokan laitoksia on esitetty (Pohjois-Savon ympäristökeskus). Myöskin kunnan ympäristösuojeluviranomaisen roolia valvonnassa esitetään tarkennettavaksi. Ympäristökeskuksen rooli kunnan viranomaisten ohjauksessa tulisi selkeyttää (Länsi-Suomen ympäristökeskus). Lausunnoissa viitataan myöskin vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annettuun lakiin (390/2005), jonka täydentämistä esitetään harkittavaksi ottaen huomioon, että ko. laissa palo- ja räjähdysvaaran torjunta kuuluu Turvatekniikan keskukselle ja alueellisille pelastuslaitoksille. Lisäksi lausunnoissa korostetaan alueellisten ympäristökeskusten valvontatoiminnassa paikalliseen elinkeinorakenteeseen liittyvien haasteiden huomiointia.

Oikeusministeriö pitää tarpeellisena, että lakiehdotuksessa kuvattaisiin tarkemmin, millaisia Euroopan kemikaaliviraston valvontaforumissa päätetyt yhdenmukaistetut valvontahankkeet olisivat. Kemikaalin vähittäismyyntiä koskevaa asetuksenantovaltuutta sekä valvontaviranomaisten yhteistointavelvollisuutta koskevia säännöksiä esitetään täsmennettäväksi. Asiantuntijan käyttämistä koskevasta säännöksestä olisi ilmeistä selvästi, toimiiko asiantuntija itsenäisesti vaiko pelkästään avustavissa tehtävissä. Muun kuin tarkastusoikeuden omaavan viranomaisen tai yksityisen henkilön käyttöä asiantuntijana oikeusministeriö pitää osin ongelmallisena. Lisäksi asiantuntijan rikosoikeudellisesta virkavastuusta olisi oikeusministeriön näkemyksen mukaan säädettävä laissa. Kemikaalirikkomusta ja muutoksenhakua koskevia säännöksiä esitetään täsmennettäväksi. Lisäksi kemikaalin yleisnimen käyttöä ja yksilöivien nimien salassapittoa koskevaa asetuksenantovaltuutta esitetään tarkennettavaksi. Myöskin valvontaviranomaisten tarkastusoikeutta olisi tarkasteltava perustuslain 10 §:ssä turvatus kotirauhan suojan kannalta.

Lääninhallitukset pitävät lakiluonnoksessa esitettyä valvontaviranomaisten määrää suurena, valvontaviranomaisille esitettyjä tehtäviä osin päällekkäisinä ja toivovat valvonnan tehokasta koordinoitua ja ohjausta. Etelä-Suomen lääninhallitus esittää tarkennettavaksi erityisen vaaran käsitettä 40 §:ssä. Oulun ja Itä-Suomen lääninhallitukset eivät pidä tarpeellisena kunnan kemikaalivalvontaviranomaisen valvontatoimien kohdistamista kuluttajille myytäviin kemikaaleihin, vaan pitävät nykyistä, yleisempää muotoilua parempana. Itä-Suomen lääninhallitus esittää lisäksi kunnan kemikaalivalvontaviranomaisen ja keskushallinnon viranomaisten tehtävien säätämistä esitettyä yleisemmällä tasolla sekä ehdotetussa 49 b §:ssä säädetyn asiantuntijan asiantuntemuksen ja pätevyyden tarkempaa määrittelyä. Länsi-Suomen lääninhallitus toivoo nykyisen lain sanamuodon ”ylin valvonta” säilyttämistä keskushallinnon viranomaisilla.

Turvatekniikan keskus esittää, että lain perusteluissa huomioitaisiin myös vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käytön turvalli-

suudesta annettu laki (390/2005).

Tulli esittää tarkennettavaksi Tullin toimivaltasäännöstä siten, että tietyissä tapauksissa Tullilla olisi selkeä toimivalta myös EU:n sisämarkkinoilla liikkuvien kemikaalien ja kemikaaleja sisältävien esineiden valvonnassa.

Helsingin kaupungin ympäristökeskus toivoo kunnan kemikaalivalvontaviranomaisten määrittelyä luonnoksessa esitettyä tarkemmin ja pitää hyvänä täsmennyksenä lakiin esitettyä asian siirtovelvoitetta STTV:lle ja SYKELLE. Kuntaliitto esittää lausunnossaan, että kuntien valvontatehtävä rajattaisiin selkeästi tilojen markkinavalvontaan, koska internetissä tapahtuvan markkinoinnin valvonta ei voi kuulua kunnan toimivaltaan. Kuntaliitto esittää myös kemikaaleja sisältävien esineiden valvonnan siirtämistä kokonaan Kuluttajavirastolle sekä pitää lakiin esitettyä valvontaviranomaisten yhteistyövelvollisuutta sekä asian siirtoa STTV:lle ja SYKELLE kannatettavana.

Suomen luonnonsuojeluliitto kannattaa esitystä pääosin, mutta pitää esitettyjä resurssilisäyksiä aivan liian vähäisinä ja esittää, että REACH-asetuksen toimivuuden valvontaan olisi EU:n jäsenmaissa paneuduttava erityisellä huolellisuudella alusta alkaen.

Kemianteollisuus ry pitää tärkeänä, että REACH-asetuksen valvontaan luodaan toimiva ja selkeä valvontajärjestelmä, jossa valvontaviranomaisten vastuualueet ja tehtävät sekä valvonnan ohjaus määritellään mahdollisimman selkeästi. Kemianteollisuus ry:n mielestä ehdotettu valvontajärjestelmä on monimutkainen ja valvontaviranomaisten tehtävät osin päällekkäisiä. Kemianteollisuus ry ehdottaa kemikaalien käyttöä koskevan valvonnan poistamista kemikaalilaista ja käytön valvontaa suoraan kunkin alan olosuhdelainsäädännön nojalla, jolloin kemikaalilaissa

säädettäisiin vain REACH-asetuksen markkinavalvontaa koskevien velvoitteiden toimeenpanon valvonnasta. Kemianteollisuus ry ei pidä selkeyttävänä eräiden REACH-asetuksen käyttöä koskevien artiklojen valvontatehtävän puuttumista STTV:n ja SYKEN valvontatehtävistä ja toteaa, että kunnille esitetystä valvontatehtävien kohdistamisesta erityisesti kuluttajille myytäviin kemikaaleihin saattaisi aiheutua vaikeuksia STTV:n ja SYKEN johdolla toteutettavien EU-tasoisien markkinavalvontahankkeiden toimeenpanoon.

Elinkeinoelämän keskusliitto ja Teknoliateollisuus ry kannattivat lausunnoissaan Kemianteollisuus ry:n lausunnossa esitettyjä näkökohtia.

Kemianliitto–Kemifacket ry pitää esitystä kokonaisuudessaan hyvänä, mutta toteaa olevan haasteellista esitetystä usean viranomaisen mallissa koordinoita valvontaviranomaisten työ siten, ettei valvontaan synny aukkoja eikä päällekkäisyyksiä.

Teknisen Kaupan Liitto ry esittää tarkennettavaksi kemikaalien vähittäismyyntiä koskevaan lain 40 §:n esitettyä termiä erityinen vaara terveydelle, eikä pidä tarpeellisena tietojen luottamuksellisuuden pitämistä koskevan 59 d §:n täsmentämistä esitetyllä, vähäistä vaaraa kuvaavalla tavalla.

Useassa lausunnossa on lisäksi todettu esitysehdoituksessa esitettyjen resurssien riittämättömyys todelliseen valvontatarpeeseen ja työmäärään nähden. Useassa lausunnossa on myös viitattu valvontaviranomaisten lisääntyneeseen koulutustarpeeseen kemikaalilain ja sitä kautta REACH-asetuksen valvonnassa.

Lausunnoissa esitetyt huomautukset on mahdollisuuksien mukaan otettu huomioon ehdotusta viimeisteltäessä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

2 luku. Luvun nimike ehdotetaan muutettavaksi nimikkeestä ”Valvontaviranomaiset” luvun sisältöä paremmin vastaavaksi ”Valvontaviranomaisten tehtävät keskus-, alue- ja paikallishallinnossa”.

4 §. *Ministeriöt*. Pykälän nimike ehdotetaan muutettavaksi nimikkeestä ”Ministeriöt valvontaviranomaisina” nimikkeeksi ”Ministeriöt”.

5 §. *Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus ja Suomen ympäristökeskus*. Pykälän nimike ehdotetaan muutettavaksi yksiselitteisempään muotoon ”Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus ja Suomen ympäristökeskus” aiemman ”Valvontaviranomaiset keskushallinnossa” sijaan. Pykälässä esitetään säädettäväksi STTV:lle ja SYKELLE lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista koskeva valmistettavien ja markkinoille saatettavien kemikaalien ja kemikaaleja sisältävien esineiden valvonta sekä toimeenpanon ja kunnan kemikaalivalvontaviranomaisen valtakunnallinen ohjaus. Pykälästä esitetään poistettavaksi aiempi sanamuoto ”ylin valvonta sekä toimeenpanon ja valvonnan valtakunnallinen ohjaus”. Lakiin on myös esitetty tarkennettavaksi STTV:n ja SYKEN ohjaavaa roolia muiden valvontaviranomaisten suhteen. Markkinoille saattamisen valvonta pitää sisällään myös seosten valmistajien sekä jakelijoiden valvonnan kemikaalin tai kemikaalia sisältävän esineen REACH-asetuksessa määriteltyjen markkinoille saattamisen edellytysten osalta.

STTV ja SYKE ohjaavat kunnan kemikaalivalvontaviranomaista tämän valvontatehtävässä, ja lisäksi STTV lääninhallitusta sen valvontatehtävässä. Lain muista valvontaviranomaisista alueellista ympäristökeskusta ohjaa ympäristöministeriö ja työsuojelupiirin työsuojelutoimistoa sosiaali- ja terveysministeriö. Esitetyllä sanamuodolla ”valmistettavien ja markkinoille saatettavien kemikaalien valvonta” tarkennettaisiin STTV:n ja SYKEN

valvontaroolia siten, ettei se olisi päällekkäinen kemikaalien käyttöä valvovien viranomaisten valvonnan kanssa.

Pykälän 3 momentissa yksilöidään STTV:n ja SYKEN valvontatehtävät REACH-asetuksen valvonnassa. Sen lisäksi STTV ja SYKE valvoisivat edelleen mm. biosideja sekä kemikaalien luokitusten ja merkintöjen noudattamista 1 momentin nojalla.

REACH-asetuksen II osastossa säädetään aineiden rekisteröinti- ja ilmoitusvelvoitteista, IV osastossa säädetään käyttöturvallisuustiedotteista ja muusta tietojen toimittamisesta, 67 artiklassa säädetään kemikaaleja koskevista rajoituksista ja 113 artiklassa aineiden luokitusten ilmoittamisesta. Näissä REACH-asetuksen säännöksissä asetetaan edellytyksiä kemiallisten aineiden ja valmisteiden markkinoille saattamiselle ja valmistukselle. STTV on valvonut aiemmin käyttöturvallisuustiedotteita kemikaalilain 8 §:n nojalla. Nyt valvontaviranomaiseksi lisätään käyttöturvallisuustiedotteiden ja muiden REACH-asetuksen IV osaston tietojen toimittamisvelvoitteiden osalta myös SYKE.

REACH-asetus on annettu EY:n perustamissopimuksen tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevan artiklan 95 nojalla. Vapaata liikkuvuutta rajoittava, valvonnassa tehty päätös voisi vaikuttaa EU:n sisämarkkinoiden toimivuuteen. Tällaiset päätökset olisi tehtävä erityistä asiantuntemusta noudattaen ja siksi ehdotuksessa esitetään, että REACH-asetuksen toimivaltaiset viranomaiset, STTV ja SYKE vastaisivat valvonnassa tehtävien päätösten valmistelusta ja tekemisestä siinä tapauksessa, että valvonnassa havaitaan puute, jonka korjaaminen edellyttäisi toimenpiteitä muulta toiminnanharjoittajalta kuin nimenomaan valvontakohteen toiminnanharjoittajalta. Näissä tapauksissa alue- tai paikallishallintoviranomainen siirtäisi asian STTV:lle ja SYKELLE. Asian siirtämisen yhteydessä myös kyseistä asiaa koskeva valvontatoimivalta siirtyisi STTV:lle ja SYKELLE, jotta kaikki asiaan liittyvät yksityiskohdat olisi mahdollista selvittää hallinnollisen pää-

töksen tekemiseksi. Siirrettävän asian tulisi koskea 5 pykälän 1 momentissa säädetyn mukaisesti niitä edellytyksiä, joita on asetettu valmistettavalle tai markkinoille saatettavalle kemikaalille tai kemikaalia sisältävälle esineelle. Pelkkää kemikaalin käsittelyä koskevaa asiaa ei voisi siirtää, vaan kemikaalien käytön valvonta kyseisellä toimipaikalla jäisi alueviranomaisille. Käytännössä esimerkiksi kemikaalin käyttöturvallisuustiedotteeseen liitettävän käyttöohjeen (REACH-asetuksessa altistumisskenaarion) mukaisen käytön valvonta kuuluisi siten vain niille viranomaisille, joille käytön valvonta olisi säädetty (työsuojelupiirin työsuojelutoimisto ja alueellinen ympäristökeskus sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen). Jos valvonnassa havaitaan puutteita esimerkiksi kemikaalin käyttöohjeissa (altistumisskenaariossa), silloin asia koskisi valmistettavan tai markkinoille saatettavan kemikaalin tai kemikaalia sisältävän esineen valmistuksen tai markkinoille saattamisen ehtoja ja voisi olla edellä tarkoitettu, STTV:lle ja SYKelle siirrettävä asia.

Alue- tai paikallishallintoviranomaisen tulisi selvittää siirrettävään asiaan liittyvät seikat niin pitkälle kuin se omien toimivaltuuksien puitteissa on mahdollista. Asian siirtämiseen liittyvistä asiakirjoista tulisi ilmetä, kenen kemikaalin tai esineen toimitusketjun toimijan asiasta on kysymys, miksi on perusteltua syytä epäillä, että REACH-asetuksen vaatimuksia ei noudateta, mitä ohjaavia toimenpiteitä on tehty ennen asian siirtämistä ja muut mahdolliset päätöksen tekemiseen vaikuttavat seikat.

STTV ja SYKE vastaisivat päätöksenteosta kumpikin oman toimialansa mukaisesti.

Valvonnassa tehtyjen tarkastusten tulokset, suoritettu seuranta ja määrätyt seuraamukset on myös esitettävä komissiolle 5 vuoden välein REACH-asetuksen 117 ja 127 artiklan mukaisesti, mikä esitetään STTV:n ja SYKEN tehtäväksi.

Sen lisäksi, että STTV ja SYKE osallistuvat 8 d §:ssä tarkoitettujen Euroopan kemikaaliviraston valvontafoorumien valvontahankkeiden toteuttamiseen, on niiden huolehdittava myös muiden valtakunnallisten valvontahankkeiden toteuttamisesta. Valvontahankkeet voivat EU-hankkeiden lisäksi olla

myös esimerkiksi kansallisia tai yhteispuhjoismaisia.

Lisäksi pykälään esitetään tarkennettavaksi, että SYKE valvoo niin sanotun Rotterdamin sopimuksen ja sen toimeenpanemiseksi vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 304/2003 42 §:n mukaisia asioita vietäessä kemikaaleja Suomesta kuten tähänkin asti. Sopimuksen ja asetuksen valvonnasta on lisäksi säädetty tiettyjen vaarallisten kemikaalien maastavientiä koskevasta ilmoituksesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (15/2005).

6 §. Työsuojelupiirin työsuojelutoimisto. Työsuojelupiirin työsuojelutoimistolle esitetään säädettäväksi kemikaalilain valvonta silloin, kun on kyse työssä käytettävän kemikaalin aiheuttamasta terveyshaitasta ja paloja räjähdysvaarasta. REACH-asetuksen II osastossa säädetään rekisteröinti- ja ilmoitusvelvoitteesta, IV osastossa tiedottamisvelvoitteesta (mm. käyttöturvallisuustiedote ja käyttäjän velvollisuus ilmoittaa kemikaalitoimittajalle suositeltujen riskinhallintakeinojen epätarkoituksenmukaisuudesta tai puutteellisuudesta), V osastossa REACH-asetuksen mukaisen jatkokäyttäjän velvoitteista, VII osastossa aineiden käytölle haettavasta luvasta ja 67 artiklassa kemikaaleja koskevista rajoituksista. Työsuojelupiirin työsuojelutoimisto valvoisi edelleen myös työssä käytettävien ja valmistettavien kemikaalien luokitusta ja merkintöjä koskevien säännösten noudattamista sekä kemikaalilain 48 a §:n mukaisesti Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen tuoterekisteriin kemikaaleista tehtävien ilmoitusten toimittamista.

Työsuojelupiirin työsuojelutoimisto kohdentaisi tekemiään tarkastuksia kemikaaleja ja niitä sisältäviä esineitä valmistavien, maahantuovien, varastoivien ja käyttävien toiminnanharjoittajien tiloihin. REACH-asetuksen valvonnassa työsuojelupiirin työsuojelutoimisto soveltaisi tämän pykälän 1 ja 2 momentissa tarkoitettua valvonta- ja tarkastustoiminnassaan työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annettua lakia (44/2006), jäljempänä *työsuojelun valvontalaki*. Käytännön valvontatilanteissa ei tällöin syntyisi epäselvyyttä siitä,

olisiko noudatettava kemikaalilain vai työsuojelun valvontalain mukaisia menettelytasäännöksiä.

Jos työsuojelupiirin työsuojelutoimisto havaitsee valvonnassaan edellä 5 §:n perusteluissa kuvatunlaisen EU:n sisämarkkinoihin vaikuttavan puutteen, olisi työsuojelutoimiston siirrettävä asia STTV:lle tai SYKelle. Siirrettävän asian pitää liittyä valmistettavalle tai markkinoille saatettavalle kemikaalille asetettuihin, valmistusta tai markkinoille saattamista koskeviin ehtoihin. Pelkästään kemikaalin käsittelyyn liittyvä asia kuuluu työsuojelupiirin työsuojelutoimiston toimivaltaan, eikä sitä voida siirtää.

6 a §. *Alueellinen ympäristökeskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.* Alueellinen ympäristökeskus valvoisi kemikaaleja käsittelevissä laitoksissa kemikaaleista aiheutuvien ympäristöhaittojen ehkäisemisestä ja torjumisesta annettujen säännösten noudattamista.

Alueellisten ympäristökeskusten kemikaalilain mukainen valvonta keskittyisi REACH-asetuksen aineiden käyttöä koskevien säännösten noudattamiseen silloin, kun on kyse ympäristöhaittojen ehkäisemisestä ja torjumisesta. Valvonta toteutettaisiin tekemällä tarkastuksia kemikaaleja valmistavien, varastoivien ja käyttävien toiminnanharjoittajien tiloihin. Valvonta koskisi aineen käytölle määriteltyjen käyttöolosuhteiden ja turvallisuustoimenpiteiden (art. 37) noudattamista, luvanvaraisten aineiden käyttöä (VII osasto) ja aineiden käytön rajoituksia (67 artikla). Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoisi REACH-asetuksen noudattamista ympäristönsuojelulain valvonnan yhteydessä. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivallasta säädetään ympäristönsuojelulain 13 luvussa.

Jos alueellinen ympäristökeskus tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen havaitsee valvonnassaan edellä 5 §:n perusteluissa kuvatunlaisen puutteen, jonka korjaaminen edellyttää toimia muulta toiminnanharjoittajalta kuin tarkastuksen kohteena olevalta toiminnanharjoittajalta, olisi näiden viranomaisten siirrettävä asia SYKelle tai STTV:lle näiden viranomaisten toimivallan mukaisesti. Siirrettävän asian pitäisi liittyä valmistettavalle tai markkinoille saatetta-

valle kemikaalille tai kemikaalia sisältävälle esineelle asetettuihin, valmistusta tai markkinoille saattamista koskeviin ehtoihin. Pelkästään kemikaalin käyttöön liittyvä asia kuuluisi alueellisen ympäristökeskuksen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan, eikä sitä voitaisi siirtää.

Alueellisen ympäristökeskuksen tehtävänä olisi edelleen ohjata ja valvoa kunnan kemikaalivalvontaviranomaista kemikaalien aiheuttamien ympäristöhaittojen ehkäisemisen ja torjumisen osalta.

6 b §. *Lääninhallitus.* Lääninhallituksen tehtävät esitetään pidettäväksi ennallaan, mutta säännökset siirrettäisiin omaan pykäläänsä nykyisen lain 6 §:stä ja lääninhallitusten ohjaus- ja valvontavelvollisuus tarkennettaisiin koskemaan nimenomaan kunnan kemikaalivalvontaviranomaista, joka hoitaa kemikaalilain mukaisia tehtäviä kunnassa. Nykyisen lain sanamuoto ”toimialallaan” esitetään tarkennettavaksi ”kun on kyse kemikaalien aiheuttamien terveyshaittojen sekä palo- ja räjähdysvaarojen ehkäisemisestä ja torjumisesta”.

7 §. *Kunnan kemikaalivalvontaviranomainen.* Lakiesityksessä ehdotetaan 1 momenttia tarkennettavaksi siten, että kunnan kemikaalivalvontaviranomaisena toimisi kunnanhallitus, ellei tehtävää olisi määrätty lautakunnalle tai nykyisestä sanamuodosta poiketen muulle toimielimelle. Lisäksi 1 momentista esitetään poistettavaksi viimeinen lause koskien tehtävän siirrosta kuntayhtymälle. Muutoksen jälkeen 1 momentin sanamuoto vastaisi sisällöltään kunnan valvontaviranomaisen määrittelyä muussa ympäristöterveydenhuollon lainsäädännössä.

Kunnan kemikaalivalvontaviranomaisen toimivalta esitetään siirrettäväksi 3 momenttiin.

Lakiesityksen mukaan kunnan kemikaalivalvontaviranomaisen tehtävänä olisi kemikaalien markkinoille saattamisen ja vähittäismyynnin valvonta. Markkinoille saattamisen valvonta pitää sisällään REACH-asetuksen mukaisen aineiden valmistajien ja maahantuojien valvonnan lisäksi seosten valmistajien ja jakelijoiden valvonnan siltä osin, kuin kemikaali tai kemikaalia sisältävä esine täyttää REACH-asetuksessa määritellyt markkinoille saattamisen edellytykset.

Kunnan kemikaalivalvontaviranomaisen valvonnassa tekemät tarkastukset esitetään suunnattavaksi erityisesti kuluttajille myytävii kemikaaleihin. Kunnan kemikaalivalvontaviranomaisen tehtävänä olisi 8 d §:ssä tarkoitettujen Euroopan kemikaaliviraston valvontahankkeiden lisäksi osallistua muihin valtakunnallisesti toteutettaviin, kansallisiin, pohjoismaisiin ja EU-tason valvontahankkeisiin. Lakiesityksen mukaan kunnan kemikaalivalvontaviranomainen tekee tarkastuksia sekä kemikaaleja markkinoille saattavien toiminnanharjoittajien tiloihin että vähittäismyyntiä harjoittavien toiminnanharjoittajien tiloihin. Esityksellä rajattaisiin kemikaalien käyttöä työpaikalla koskeva valvonta kunnan kemikaalivalvontaviranomaisen valvontatehtävien ulkopuolelle.

Kunnan kemikaalivalvontaviranomaisen aiemmat tehtävät esitetään säilytettäväksi pääosin ennallaan, mutta ne siirrettäisiin tässä vaiheessa biosidivalmisteiden valvontaa lukuun ottamatta alemman asteisista säädöksistä (kemikaaliasetus, 675/1993, 23 §; asetus vaarallisen kemikaalin vähittäismyyntistä, 676/1993, 9 §) kemikaalilakiin perustuslain edellyttämällä tavalla. Kunta valvoisi edelleen markkinoille saatettavien kemikaalien luokitusta, merkintöjä ja päilystä sekä sitä, että kemikaaleista on kemikaalilain 48 a §:n mukaisesti toimitettu tiedot kemikaalituoterekisteriin. Kemikaaliasetuksen 23 §:n 2 kohdan mukaan kunnan kemikaalivalvontaviranomainen valvoo, että kemikaaleista on laadittu käyttöturvallisuustiedotteet ja uusista aineista on tehty ilmoitukset. Uusien aineiden ilmoitusmenettely loppuu REACH-asetuksen mukaisten rekisteröintimenettelyiden soveltamisen alkaessa 1 päivänä kesäkuuta 2008, minkä johdosta em. ilmoitusten valvonnalle ei enää ole tarvetta. Kunnan kemikaalivalvontaviranomainen valvoisi esityksen mukaan REACH-asetuksen 31–33 artiklan (käyttöturvallisuustiedotteet, muu vaaditut tiedot ja tiedottaminen esineiden sisältämistä vaarallisista aineista) noudattamista. Kunnan viranomainen valvoo, että käyttöturvallisuustiedotteet on laadittu. Valtioneuvoston päätöksillä ja asetuksilla täytäntöönpannut rajoitussuunnitelman mukaiset kiellot ja rajoitukset on siirretty REACH-asetuksen liitteeseen XVII. Lakiesityksen mukaan kunnan kemi-

kaalivalvontaviranomainen valvoisi REACH-asetuksen 67 artiklan mukaisten rajoitusten noudattamista kuten tähänkin asti. 67 artiklan (osaston VIII ja liitteen XVII) mukaisten rajoitusten soveltaminen alkaa 1 päivänä kesäkuuta 2009, johon asti valtioneuvoston edellä mainitut kiellot ja rajoitukset ovat voimassa. Lisäksi esitetään vaarallisen kemikaalin vähittäismyyntiä, muuta luovuttamista ja säilyttämistä koskevien valvontatehtävien siirtämistä lakiin vaarallisen kemikaalin vähittäismyyntistä annetun asetuksen 9 §:stä.

Mikäli kunnan viranomainen havaitsee valvonnassaan edellä 5 §:n perusteluissa kuvattua EU:n sisämarkkinoihin vaikuttavan puutteen, on kunnan viranomaisen siirrettävä asia STTV:lle tai SYKELLE. Siirrettävän asian pitää liittyä valmistettavalle tai markkinoille saatettavalle kemikaalille asetettuihin, valmistusta tai markkinoille saattamista koskeviin ehtoihin. On huomattava, että asian siirtämisvelvollisuudella ei ole tarkoitus heikentää kuntien keskinäistä yhteistyötä.

7 a §. Valtakunnallinen valvontaohjelma. Pykälän teksti esitetään siirrettäväksi omaan pykälään nykyisestä 5 §:stä ja pidettäväksi muuten entisellään, mutta valtakunnallisen valvontaohjelman laatimisesta vastaavaksi viranomaiseksi säädettäisiin STTV:n lisäksi myös SYKE. STTV:lle ja SYKELLE kuuluisi esityksen mukaan EU:n sisämarkkinoita koskeva valvonta ja päätöksenteko. Siksi on luontevaa, että nämä viranomaiset valmistelvat myös kemikaalilain mukaisen valtakunnallisen valvontaohjelman yhdessä. Kemikaalilaki on yksi kansanterveyslain (66/1972) 1 §:n 2 momentissa tarkoitetuista niin sanotuista ympäristöterveydenhuollon laeista ja SYKE lisättäisiin myöhemmin myös ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisista valvontaohjelmista annettuun valtioneuvoston asetukseen (664/2006) ja kunnan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmasta (665/2006) annettuun valtioneuvoston asetukseen, joissa säädetään ympäristöterveydenhuollon lakien keskusviranomaisista.

7 b §. Kunnan valvontasuunnitelma. Pykälän teksti esitetään siirrettäväksi omaan pykälään nykyisestä 7 §:stä ja pidettäväksi muuten entisellään, paitsi edellä 7 a §:ssä esitetyn perusteella pykälään lisättäisiin myös ympä-

ristöhaittojen huomioiminen kunnan valvontasuunnitelmaa laadittaessa.

8 §. Tullilaitos. Tullilaitoksen tehtävät esitetään siirrettäväksi nykyisen lain 8 §:n 3 momentista omaan pykäläänsä ja tarkennettavaksi REACH-asetuksen valvonnan osalta. Tullilaitokselle jäisi myös nykyisen lain mukainen yleinen maahantuontia ja maastavientiä koskeva valvonta. REACH-asetuksen II osastossa säädetään rekisteröintien ja ilmoitusten tekemisestä, VII osastossa tiettyjä aineita koskevasta lupamenettelystä ja 67 artiklassa kemikaaleja koskevista rajoituksista. Näissä osastoissa säädettyjä velvoitteita on asianmukaista valvoa myös silloin, kun kemikaaleja tuodaan Euroopan unionin ulkopuolelta Suomeen. Suomeen tuodaan kemikaaleja Euroopan unionin ulkopuolelta, erityisesti Venäjältä, ja on tärkeää, että EU:n sisämarkkinoille tavaroiden vapaan liikkuvuuden piiriin tulevien kemikaalien valvonta on järjestetty Suomen rajalla. REACH-asetus sulkee soveltamisalasta kokonaan pois kauttakuljetustavarana kulkevat kemikaalit tietyin ehdoin. Lisäksi Tullilaitokselle esitetään asian käsittelyn siirtämistä 5 §:ssä tarkoitetuille viranomaisille, jos tarkastuksessa havaittujen puutteiden korjaaminen edellyttää toimenpiteitä muulta toiminnanharjoittajalta kuin tarkastuskohteen toiminnanharjoittajalta. Tullilaitos soveltaisi valvonnassaan tullilakia (1466/1994).

8 a §. Kuluttajavirasto. Kuluttajavirastolle esitetään eräiden REACH-asetuksen 67 artiklassa tarkoitettujen rajoitusten valvontatehtäviä siinä tapauksessa, että rajoitus kohdistuu kuluttajille myytäviin esineisiin. Kuluttajaviraston valvomista rajoituksista säädettäisiin tarkemmin erikseen annettavassa valtioneuvoston asetuksessa. Ennen kuin REACH-asetuksen 67 artiklaa ja koko VIII osastoa aletaan soveltaa 1 päivästä kesäkuuta 2009 lähtien, sovelletaan vastaavia, rajoitusdirektiiviin täytäntöönpanemiseksi annettuja kansallisia valtioneuvoston päätöksiä ja asetuksia. Kuluttajavirasto valvoo nykyisin eräitä päätöksiä ja asetuksia, jotka on annettu nykyisen kemikaalilain tai kutulain nojalla (fta-laatteja leluissa, nikkeliä koruissa, vetoketuissa ym. sekä atsoväriaineita tekstiileissä ja arseenia puunsuojauksikäytössä). Esitetty säännös perustuisi nykyisen, hyvin toimivan

valvontarakenteen säilyttämiseen.

Lisäksi säädettäessä edellä mainittua valtioneuvoston asetusta, tulisi REACH-asetuksen liite XVII tarkastella uudelleen, jotta selkeästi tuoteturvallisuuslainsäädännön soveltamisalaan kuuluvat, kemikaaleja sisältäviä esineitä koskevat rajoitukset voitaisiin tarvittaessa siirtää Kuluttajaviraston valvottaviksi. REACH-asetuksen XVII liite sisältää kaikki nykyisen rajoitusdirektiivin kemikaalirajoitukset, joihin sisältyy sekä kuluttajille tarkoitettujen, vaarallisia aineita sisältävien esineiden rajoituksia että muista kuin kuluttajien suojeluun liittyvistä syistä tehtyjä rajoituksia kemikaaleille ja niitä sisältäville esineille.

Liitteeseen voidaan REACH-asetuksessa säädettyä menettelyä noudattaen lisätä myös uusia rajoituksia. On oletettavaa, että kuluttajien suojelu kemikaaliriskeiltä on tulevaisuudessa kasvavan kiinnostuksen kohde. Esineiden kemikaalirajoituksia koskeva valvonta on perusteltua säätää Kuluttajaviraston tehtäväksi siinä tapauksessa, että esineet on tarkoitettu nimenomaan kuluttajakäyttöön. Kuluttajavirastolla on toimiva järjestelmä sekä kuluttajiin kohdistuvassa tiedottamisessa että tuotteiden testaamisessa. Kuluttajavirasto käyttäisi valvonnassaan kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta annettussa laissa säädettyjä valvontakeinoja. Kuluttajaviraston tämän pykälän mukaisia tehtäviä käsitellään työ- ja elinkeinoministeriön ja Kuluttajaviraston kesken muiden asioiden ohella muun muassa tulosohtauskeskustelussa. Kuluttajavirastoon ei kohdistu muiden ministeriöiden ohjausta.

8 c §. Eräiden Euroopan yhteisön asetusten valvonta. Pykälään esitetään siirrettäväksi nykyisen lain 8 a §:n 3 momentti, jossa säädetään nykyisen pykälän nimikkeestä ”toimivaltaiset viranomaiset” poiketen eräiden EY-asetusten valvontaviranomaisista. Lainkohdan aineellinen sisältö pysyisi ennallaan.

8 d §. Euroopan kemikaaliviraston valvontahankkeet. Euroopan kemikaalivirastoon on perustettu valvontafoorumi asetuksen valvontaa koskevan jäsenmaiden yhteistyön mahdollistamiseksi. Foorumissa koordinoidaan REACH-asetuksen valvontaa jäsenmaissa sekä päätetään koko EU:n laajuisista yhteisistä valvontahankkeista. Näihin

REACH-asetuksen 77 artiklan 4 kohdan b alakohdassa tarkoitettuihin yhdenmukaistettuihin asetuksen täytäntöönpanon valvontahankkeisiin esitetään kaikille kemikaalilain valvontaviranomaisille osallistumisvelvollisuus. Kyseiset valvontaviranomaiset voivat tarpeen mukaan osallistua myös asiantuntijoina valvontafoorumin kokouksiin Suomen nimeämän foorumin jäsenen mukana. Osa kemikaaliviraston jäsenmaille toimittamasta valvonnan kannalta merkityksellisestä tiedosta tullaan lähettämään vain nimetyille toimivaltaisille viranomaisille, joita ovat STTV ja SYKE. Siten on perusteltua, että näillä viranomaisilla on velvollisuus osallistua valvontafoorumin työhön. Kemikaaliviraston valvontafoorumi huolehtii myös yhdenmukaistettujen valvontahankkeiden ja yhteisten tarkastusten ehdottamisesta, koordinoinnista ja arvioinnista REACH-asetuksen 77 artiklan 4 kohdan mukaisesti. Kyseisten hankkeiden onnistuminen edellyttävää asiaankuuluvien valvontaviranomaisten osallistumista niihin. Nämä valvontahankkeet on tarkoitettu sisällyttävä osaksi valvontaohjelman mukaista valvontaa.

8 e §. *Eräiden Euroopan yhteisön asetusten toimivaltaiset viranomaiset.* Pykälään esitetään siirrettäväksi nykyisen lain 8 a §:n 1, 2 ja 4 momentti. Pykälän nimikettä esitetään tarkennettavaksi ”Eräiden EY-asetusten toimivaltaiset viranomaiset” nykymuodon ”Toimivaltaiset viranomaiset” sijaan. Lainkohdan aineellinen sisältö pysyisi ennallaan.

9 §. *Asetuksenantovaltuus.* Asetuksenantovaltuutta koskevaa pykälää tarkennettaisiin koskemaan nimenomaan valtioneuvoston asetuksia sekä valvontaviranomaisten tehtäviä, tehtävänjakoa ja yhteistoimintaa.

18 a §. *Olemassa olevat aineet.* Pykälä kumottaisiin. Lainkohdan mukaan olemassa olevista aineista on toimitettava tiedot toimivaltaisille viranomaisille. REACH-asetuksen 139 artiklalla kumotaan neuvoston asetukset (ETY) N:o 793/93 ja (EY) N:o 1488/94, joita on täydennetty kansallisesti nyt kumottavaksi ehdotetun 18 a §:n nojalla viranomaisten tehtävistä ja yhteistyöstä olemassa olevien aineiden vaarojen arvioinnissa ja valvonnassa annetulla asetuksella (813/1995). Valtuutussäännöksen kumoutuessa kumoutuu myös kyseinen kansallinen asetus.

20 §. *Ilmoitusvelvollisuus.* Pykälä kumottaisiin. Lainkohdan mukaan valmistajan tai hänen nimeämänsä edustajan (ilmoituskentekijän) on tehtävä ilmoitus uudesta aineesta STTV:lle. Lainkohdassa määritellään uuden aineen kriteerit ja aineesta tai valmisteen sisältämästä uudesta aineesta ilmoituksessa annettavat tiedot. REACH-asetuksen 139 artiklalla kumotaan direktiivit 93/105/EY ja 2000/21/EY, jotka on toimeenpantu kansallisesti nyt kumottavaksi ehdotetun 20 §:n nojalla uusien aineiden ilmoitusmenettelystä annetulla sosiaali- ja terveysministeriön päätöksellä (1642/1993). Valtuutussäännöksen kumoutuessa kumoutuu myös kyseinen sosiaali- ja terveysministeriön päätös.

21 §. *Luovutusrajoitukset.* Pykälä kumottaisiin. Lainkohdan 1 momentissa viitataan nyt kumottavaksi ehdotettavaan 20 §:ään. Momentin mukaan uutta ainetta tai sitä sisältävää valmistetta saa luovuttaa markkinoille vasta sen jälkeen kun on kulunut asetuksella säädetty aika 20 §:ssä tarkoitettun ilmoituksen tekemisestä. Momentti esitetään kumottavaksi 1 päivästä kesäkuuta 2008 lukien, koska REACH-asetuksen 139 artiklalla kumotaan direktiivit 93/105/EY ja 2000/21/EY, jotka on täytäntöönpantu kansallisesti tällä pykälällä.

Lainkohdan 2 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa, joissa STTV kehottaa ilmoituskentekijää täydentämään puutteellista ilmoitustaan, määräaika alkaa siitä, kun ilmoitus on saapunut STTV:een. REACH-asetuksen 139 artiklalla kumotaan 1 päivänä elokuuta direktiivi 93/67/ETY, joka on osittain toimeenpantu kansallisesti nyt kumottavaksi ehdotetun 21 §:n nojalla uuden aineen vaaran arvioinnista annetulla sosiaali- ja terveysministeriön päätöksellä (STM N:o 57/94). 2 momenttia esitetään täten sovellettavaksi 31 päivään heinäkuuta 2008 saakka. Valtuutussäännöksen kumoutuessa kumoutuu myös kyseinen sosiaali- ja terveysministeriön päätös.

22 §. *Muutosilmoitus.* Pykälä kumottaisiin. Lainkohdan mukaan ilmoituskentekijän on tehtävä STTV:lle muutosilmoitus nyt kumottavaksi ehdotetussa 20 §:ssä tarkoitettusta aineesta tai sen ympäristö- ja terveysvaikutuksista, taikka jos aineen tai sitä sisältävän valmisteen käyttötarkoitus tai valmistus- ja

maahantuontimäärät muuttuvat. REACH-asetuksen 139 artiklalla kumotaan direktiivit 93/105/EY ja 2000/21/EY, jotka on osittain toimeenpantu kansallisesti tällä pykälällä

23 §. Lisätiedot. Pykälä kumottaisiin. Lainkohdan mukaan STTV voi velvoittaa ilmoituksentekijää toimittamaan ilmoituksessa vaadittavien tietojen lisäksi tietoja aineesta ja sen ominaisuuksista ja vaikutuksista sekä uusia selvityksiä, jos se katsotaan välttämättömäksi aineesta aiheutuvan vaaran arvioimiseksi. REACH-asetuksen 139 artiklalla kumotaan 1 päivänä elokuuta 2008 direktiivi 93/67/ETY, joka on osittain toimeenpantu kansallisesti nyt kumottavaksi ehdotetulla 23 §:llä ja sen nojalla uuden aineen vaaran arvioinnista annettulla sosiaali- ja terveysministeriön päätöksellä (STM N:o 57/94). Pykälää esitetään täten sovellettavaksi 31 päivään heinäkuuta 2008 saakka. Valtuutussäännöksen kumoutuessa kumoutuu myös kyseinen sosiaali- ja terveysministeriön päätös.

24 §. Asetuksenantovaltuus. Pykälä kumottaisiin. Lainkohdan mukaan tarkemmat säännökset uusista aineista tehtävistä ilmoituksista annetaan asetuksella. Asetuksella voidaan myöntää ilmoitusvelvollisuutta koskevia poikkeuksia sekä säätää, että sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkempia määräyksiä ilmoituksista. REACH-asetuksen 139 artiklalla kumotaan direktiivit 93/105/EY, 2000/21/EY ja 93/67/ETY ja osittain direktiivi 67/548/ETY, jotka on osittain toimeenpantu kansallisesti tämän pykälän nojalla annetulla kemikaaliasetuksella (675/1993). REACH-asetuksen tullessa voimaan aineiden rekisteröinnistä säädetään REACH-asetuksella, eikä kansallisia tarkempia säännöksiä ole enää mahdollista antaa. Tästä johtuen asetuksenantovaltuus kumotaan tarpeettomana.

40 §. Kemikaalin vähittäismyynnin rajoittaminen. Lakiin lisättäisiin uusi 40 §. Lakiuudotuksen mukaan kemikaalia ei saa luovuttaa vähittäismyynnistä, jos on ilmeistä, että kemikaalista voi aiheutua erityistä vaaraa terveydelle. Kemikaalin vähittäismyyntiä koskevasta asetuksenantovaltuudesta säädetään 41 §:ssä. Perustuslain mukaan laissa tulee olla aineellinen perussäännös, jonka nojalla voidaan antaa tarkempia säännöksiä. Nykyisestä kemikaalilaista säännös kemikaali-

lin vähittäismyynnistä puuttuu, mistä syystä lakiin ehdotetaan lisättäväksi asianmukainen aineellinen perussäännös. Riski erityisestä vaarasta terveydelle voisi aiheutua esimerkiksi siinä tapauksessa, kun vaarallista kemikaalia myydään vähittäismyynnistä. Tästä asiasta on säädetty tarkemmin vaarallisen kemikaalin vähittäismyynnistä annetussa asetuksessa. Erityinen vaara voisi aiheutua myös silloin, kun on ilmeistä että kemikaalia aiotaan käyttää väärin.

41 §. Asetuksenantovaltuus. Asetuksenantovaltuutta ehdotetaan tarkennettavaksi nykyisestä. Säännöksen nojalla voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä 40 §:ssä säädetystä.

Pykälän 1 kohtaa tarkennettaisiin siten, että asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin vaarallisen kemikaalin lisäksi myös muun terveydelle haittaa aiheuttavan kemikaalin vähittäismyynnistä edellytyksistä ja myynnin rajoittamisesta. Tällaisella terveydelle haittaa aiheuttavalla kemikaalilla tarkoitetaan vähittäismyynnissä olevia kemikaaleja, joita voidaan käyttää esimerkiksi imppaukseen tai muuten väärin, ja jotka aiheuttavat terveydelle haittaa, vaikka niitä ei ole varsinaisesti luokiteltu vaaralliseksi aineeksi. Huumaavatsana poistettaisiin kemikaalilaista. Ehdotettava kohta kattaisi myös voimassa olevan pykälän 3 kohdassa säädetyn. Pykälän 2 kohta vastaisi voimassa olevaa säännöstä. Pykälän 3 kohta vastaisi voimassa olevan pykälän 4 kohtaa. Siinä säädetään terveydelle vaarallisen kemikaalin vastaanottajan velvollisuudesta antaa tarvittavat tiedot luovuttajalle kemikaalin vastaanottajasta, käyttäjästä ja käyttötarkoituksesta.

48 §. Näytteensaanti- ja tutkimusoikeus. Valvontaviranomaista koskevaa näytteensaanti- ja tutkimusoikeutta laajennetaan kemikaalin lisäksi koskemaan myös kemikaalia sisältävää esinettä. REACH-asetuksen soveltamisalaan kuuluvat sen 1 artiklan mukaan aineet sellaisenaan, valmisteissa tai esineissä. Lisäksi ehdotuksessa tarkennetaan nykyisestä sanamuodosta poiketen näytteensaanti- ja tutkimusoikeuden perustetta koskemaan nimenomaisesti lain säännösten noudattamisen selvittämistä.

49 §. Valvontaviranomaisten yhteistoimintavelvollisuus. Pykälän 1 momenttia tarkennettaisiin siten, että valvontaviranomaisten

tiedonsaantioikeus koskisi myös salassa pidettäviä tietoja. Mahdollisten henkilötietojen luovutus valvontaviranomaiselta toiselle on joissakin tapauksissa välttämätöntä.

Pykälän uuden 2 momentin mukaan valvontaviranomaisten tulee toimia yhteistyössä keskenään päällekkäisyyksien välttämiseksi aina kun se on tarkoituksenmukaista ja mahdollista. Tässä tarkoituksessa valvontaviranomaisten tulee tiedottaa toisilleen valvontaan liittyvistä suunnitelmistaan. Sekä nykyinen että nyt ehdotettu kemikaalilain valvontaan organisaatio on hajautettu usean eri hallinnon alan keskus-, alue- ja paikallisiin viranomaisiin. Näiden viranomaisten, esimerkiksi työsuojelupiirien ja kuntien olisi tiedotettava toisilleen valvontaan liittyvistä suunnitelmistaan päällekkäisten tarkastusten välttämiseksi toiminnanharjoittajalle tarkastustoiminnasta aiheutuvan haitan minimoimiseksi. Koska kunnan viranomaisten tehtävistä on uuden perustuslain mukaan säädettävä lain tasolla, on lakiin katsottu tarpeelliseksi ottaa tätä koskeva nimenomainen säännös.

Ehdotettuun 3 momenttiin lisättäisiin voimassa olevaan 2 momenttiin nähden kunnan kemikaaliviranomaisen sekä lääninhallitusten velvollisuus toimittaa korvauksetta tarkastuksia, valvontatoimenpiteitä, valvontahenkilöstöä, maksuja sekä valvontaa koskevia muita tietoja STTV:n lisäksi myös SYKelle tämän lain mukaisen valvonnan ohjausta, seurantaa, raportointia ja tilastointia varten. Tiedot on toimitettava STTV:n lisäksi SYKelle niiden erikseen määräämällä tavalla.

Ehdotettu 4 momentti, jossa säädetään valvontaviranomaisten ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuutta koskevasta asetuksenantovaltuudesta, vastaisi muuten voimassa olevaa säännöstä, mutta se muutettaisiin muotoon ”voidaan säätää”.

49 b §. Asiantuntijan käyttäminen. Pykälä olisi uusi. Pykälän mukaan valvontaviranomainen voisi tässä laissa tarkoitettua valvontaa toteuttaessaan käyttää apunaan asiantuntijaa valvonnan kannalta merkityksellisen seikan selvittämisessä. Valvontaa koskevasta päätöksenteosta vastaisi viranomainen. Ulkopuolista asiantuntijaa voidaan tarvita erityisen toimipaikalla tai tuotteessa olevan seikan säännösten mukaisuuden selvittämiseksi.

Asiantuntija ei toimisi itsenäisesti vaan

suorittasi valvontaan liittyviä avustavia tehtäviä valvontaviranomaisen apuna. Valvontaviranomaisella on täysi vastuu asiassa, vaikka hän käyttäisikin apunaan asiantuntijaa. Valvontaviranomainen valitsee asiantuntijan, arvioi tämän pätevyyden ja maksaa asiantuntijan käytöstä aiheutuneet kulut. Asiantuntija voi tarvittaessa olla toinen valvontaviranomainen, asiantuntijalaitos tai yksittäinen, asiaan perehtynyt henkilö. Asiantuntijatehtävä voidaan tehdä myös tarkastuskohteen ulkopuolella esimerkiksi tutkimuslaitoksessa. Asiantuntijan esteellisyyteen ja menettelytapoihin sovelletaan hallintolakia. Asiantuntijan tulee näin ollen esimerkiksi olla tehtävänsään riippumaton. Lisäksi se, mitä kielilaeissa ja viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa, koskee asiantuntijaa hänen toimiessaan valvontaviranomaisen apuna.

51 §. Uhkasakko ja teettämishukka. Ehdotuksessa 1 momentissa säädetään valvontaviranomaiselle oikeus tehostaa antamaansa määräystä uhkasakolla tai teettämishukalla. Säännös vastaisi voimassa olevaa säännöstä. Lailla muutettaisiin 2 momentti. Nykyisen 2 momentin mukaan uhkasakon määrää maksettavaksi lääninhallitus, mutta Turvatekniikan keskus määrää kuitenkin maksettavaksi asettamansa uhkasakon. Vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain tultua voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2005 Turvatekniikan keskus ei ole enää kemikaalilain valvontaviranomainen. Tällaiset erityissäännökset eivät muutoinkaan ole enää tarpeen, vaan uhkasakkoa ja teettämishukkaa koskevassa asiassa sovellettaisiin yleislakia, toisin sanoen sitä, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään. Tämä tarkoittaisi sitä, että ehdotuksen 2 luvussa tarkoitettu valvontaviranomainen, joka on asettanut uhkasakon, määräisi sen myös maksettavaksi, jolloin laista poistuisi nykyinen 2 momentissa säädetty jako uhkasakon asettaviin sekä sen erikseen maksuun määrääviin viranomaisiin.

Lisäksi 3 momentissa kustannusten perimisen osalta muutettaisiin viittaus verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annettuun lakiin (706/2007), joka tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

52 §. Kemikaalirikkomus. Pykälän 1 momentin 1 kohtaa muutettaisiin siten, että lain-

kohdan tunnusmerkistöstä poistettaisiin viittaus nyt kumottaviin 18 a §:ään koskien tietojen toimittamisvelvollisuutta sekä 20 §:ään koskien ilmoituksen tekemistä.

Pykälän 2 momenttia muutettaisiin lisäämällä siihen uusi 3 momentti, jonka mukaan REACH-asetuksen tiettyjen velvoitteiden rikkomisesta seuraavista rangaistuksista niiden lisäksi, jotka pykälässä jo ovat. Seuraavien uusien velvoitteiden rikkomisesta voitaisiin artikloiden 31–36 rikkomisen lisäksi tuomita rangaistukseen kemikaalirikkomuksesta. Nämä velvoitteet ovat 5–7, 11 ja 17–19 artiklan mukaiset rekisteröinti- ja ilmoitusvelvollisuudet Euroopan kemikaalivirastolle, 14 ja 37–39 artiklan mukaiset kemikaalien turvallisuusarviointi-, raportointi-, soveltamis- ja tiedottamisvelvollisuudet, 22, 24, 40, 41, 46 ja 66 artiklassa tarkoitettujen tietojen toimittamisvelvollisuus Euroopan kemikaalivirastolle, 49 artiklassa tarkoitettujen lisätietojen toimittaminen toimivaltaiselle viranomaiselle, 56 artiklan mukainen markkinoille saattamista tai käyttöä koskeva kieltö ilman Euroopan kemikaaliviraston kyseiselle aineelle myöntämään nimenomaista lupaa, 67 artiklan mukaisen ainetta sellaisenaan, valmisteessa tai esineessä koskevan liitteessä XVII säädetyn rajoituksen noudattaminen. Muutetussa pykälässä rangaistukset on numeroitu REACH-asetukseen artiklaviittausten mukaisessa nousevassa järjestyksessä.

REACH-asetuksen velvoitteiden rikkomisesta annetuista kansallisista seuraamusäännöksistä on ilmoitettava Euroopan komissiolle viimeistään 1 päivänä joulukuuta 2008. Ehdotetun uuden 3 momentin mukaiset seuraamusäännökset ovat luonteeltaan lähinnä ennalta ehkäiseviä. Kemikaalilain ja sitä kautta REACH-asetuksen säännösten laiminlyönti- tai rikkomustapaukset hoidettaisiin ensisijaisesti kemikaalilain 45 §:n, jossa säädetään valvontaviranomaisen asettamista kielloista ja rajoituksista sekä 51 §:n, jossa säädetään uhkasakosta ja teettämisuudesta, nojalla. Kriminalisointia käytettäisiin vasta, jos 45 §:n mukaiset kiellot ja rajoitukset, joita voidaan tehostaa 51 §:n mukaisilla pakkokeinoilla, osoittautuisivat tehottomiksi. REACH-asetuksen velvoitteiden rikkomisesta aiheutuvien rangaistusten tulisi olla tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia teon vaka-

vuuteen nähden.

Kemikaalilain muuttamisesta annetun lain (628/2007) yhteydessä muutettiin myös rikoslakia. Rikoslain terveys- ja ympäristörikkoksia koskeviin säännöksiin (rikoslain 44 ja 48 luvut) lisättiin muutoksella viittaus REACH-asetukseen. REACH-asetuksen rikkomisen törkeästä tekemuodosta voitaisiin täten kemikaalilain 52 §:n sijasta tuomita rangaistukseen rikoslain nojalla, jolloin sakorangaistuksen ohella olisi mahdollisuus tuomita myös vapausrangaistus.

52 a §. *Rangaistuksia koskevat viittaussäännökset.* Pykälä kumottaisiin. Pykälän aineelliset säännökset siirrettäisiin uuteen 53 §:ään.

53 §. *Rangaistuksia koskevat viittaussäännökset ja valvontaviranomaisen apuna toimivan asiantuntijan rikosoikeudellinen virkavastuu.* Lakiin lisättäisiin uusi 53 § aiemmin lailla 893/2001 kumotun 53 §:n tilalle. Pykälän 1 ja 2 momentit vastaisivat aineellisesti lailla kumottavaksi ehdotetun 52 a §:n 1 ja 3 momenttia, joissa säädetään viittaussäännöksistä rikoslain terveys- ja ympäristörikkoksia koskeviin säännöksiin. Lisäksi pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin valvontaviranomaisen apuna toimivaan 49 b §:ssä tarkoitettuun asiantuntijaan sovellettavista rikosoikeudellista virkavastuuta koskevista säännöksistä.

55 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin kunnallisen viranhaltijan päätöksestä tehdystä oikaisuvaatimuksesta valitusoikeus sen mukaan, mitä hallintolainkäytölaissa (586/1996) säädetään. Pykälän 2 momentissa vaihdettaisiin viittaus kunnan kemikaalivalvontaviranomaista koskevasta nykyisen lain 7 §:n 3 momentista ehdotuksella esitettävään 7 b §:ään.

56 §. *Täytäntöönpano.* Pykälässä vaihdettaisiin viittaus kunnan kemikaalivalvontaviranomaista koskevasta nykyisen lain 7 §:n 3 momentista ehdotuksella esitettävään 7 b §:ään.

59 d §. *Kemikaalin yleisnimen käyttö.* Yleisnimen käyttöä aineen yksilöivän nimen sijaan koskeva sääntely perustuu seosdirektiivin artiklaan 15. Direktiivin 15 artikla on täytäntöönpanttu kemikaalilain 59 d §:llä. Pykälää esitetään tarkennettavaksi säätämällä, että yleisnimeä voidaan käyttää silloin, kun

aineen aiheuttama vaara on vähäinen. Vaaran vähäisyys on tarkemmin määritelty kemikaaleja koskevien tietojen toimittamisesta annetussa sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa seosdirektiivissä säädetyn mukaisesti. Pykälästä esitetään poistettavaksi viimeinen lause viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetusta laista ja toiminnanharjoittajan esittämästä nimen salassapitoa koskevasta vaatimuksesta, koska nimien salassapidosta säädetään kemikaalilain 59 d §:ssä ja edellä mainitussa ministeriön asetuksessa eikä toiminnanharjoittaja voi vaatia salassapitoa muilla perusteilla. Vaaran vähäisyydestä, nimien ilmoittamismenettelyistä sekä STTV:n oikeudesta hyväksyä yleisnimien käyttöä koskevia hakemuksia säädetäisiin tarkemmin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

64 §. *Myrkyä sekä myrkyllistä ainetta ja valmistetta koskevien säännösten soveltaminen.* Pykälässä säädetään ennen kemikaalilain voimaantuloa annettujen säännösten soveltamisesta. Pykälä esitetään kumottavaksi tarpeettomana, koska kemikaalilaki tuli voimaan jo 1 päivänä syyskuuta 1990 eikä sitä ennen annettuja säännöksiä enää ole voimassa.

65 §. *Käyttöturvallisuustiedotteen antaminen.* Pykälässä säädetään ympäristölle vaarallisen kemikaalin käyttöturvallisuustiedotteen antamisesta. Käyttöturvallisuustiedotteista säädetään REACH-asetuksen 31 artiklassa ja pykälä esitetään kumottavaksi päällekkäisenä REACH-asetuksen kanssa.

68 §. *Teollista käsittelyä ja varastointia koskeva lupa ja ilmoitus.* Pykälässä säädetään teollista käsittelyä ja varastointia koskevan luvan hakemisen poikkeuksista. Pykälä esitetään kumottavaksi, koska kemikaalilaista kumottiin teollista käsittelyä ja varastointia koskeva sääntely vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain tullessa voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2005.

68 a §. *Ympäristölle vaarallisen kemikaalin teollista käsittelyä ja varastointia koskeva lupa ja ilmoitus.* Pykälässä säädetään ympäristölle vaarallisen kemikaalin teollista käsittelyä ja varastointia koskevan luvan hakemisen poikkeuksista. Pykälä esitetään kumottavaksi, koska kemikaalilaista kumottiin teol-

lista käsittelyä ja varastointia koskeva sääntely vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain tullessa voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2005.

68 b §. *Vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia koskeva ilmoitus.* Pykälässä säädetään vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia koskevan ilmoituksen poikkeuksista. Pykälä esitetään kumottavaksi, koska kemikaalilaista kumottiin teollista käsittelyä ja varastointia koskeva sääntely vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain tullessa voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2005.

70 §. *Vireillä olevien asioiden käsittely.* Pykälässä säädetään myrkkylain (309/1969) nojalla vireillä olevan asian käsittelystä. Pykälä esitetään kumottavaksi, koska myrkkylaki kumottiin 1 päivänä syyskuuta 1990 voimaan tulleella kemikaalilaila eikä ennen kemikaalilain voimaantuloa vireille saatettuja asioita ole enää käsittelyssä.

2. Voimaantulo

Laki esitetään tulevaksi voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2008.

Kumottaviksi ehdotettuja 21 §:n 2 momenttia ja 23 §:ää sovellettaisiin kuitenkin 31 päivään heinäkuuta 2008, koska REACH-asetuksen 139 artiklalla kumotaan 1 päivänä elokuuta direktiivi 93/67/ETY, joka on osittain toimeenpantu kansallisesti nyt kumottavaksi ehdotettujen säännösten nojalla uuden aineen vaaran arvioinnista annetulla sosiaali- ja terveysministeriön päätöksellä (STM N:o 57/94).

REACH-asetuksen 67 artikla sekä ns. rajoitusliite (liite XVII) tulevat sovellettaviksi 1 päivänä kesäkuuta 2009. Samalla nykyisin voimassa oleva rajoitusdirektiivi kumotaan. Siten myös kyseisen direktiivin ja sen muutosten täytäntöönpanemiseksi annetut kansalliset säädökset kumottaisiin 1 päivästä kesäkuuta 2009 alkaen. Tästä syystä sitä, mitä 5 §:n 3 momentissa, 6 §:n 2 momentissa, 6 a §:n 2 momentissa, 7 §:n 4 momentissa, 8 §:n 2 momentissa ja 8 a §:n 1 momentissa säädetään REACH-asetuksen 67 artiklan mukaisen rajoitusten valvomisesta, ei sovellettaisi ennen 1 päivää kesäkuuta 2009.

3. Suhde perustuslakiin ja säätämisenjärjestys

6 §:n sekä muiden jäljempänä säädettävien vastaavien pykälien mukaista tarkastusoikeutta on tarkasteltava perustuslain 10 §:ssä turvatus kotirauhan kannalta. Kemikaalilain 14 §:ssä olevan toiminnanharjoittajan määrittelyn perusteella kyse on lähinnä ammattija elinkeinotoiminnasta, minkä johdosta tarkastukset kohdistuvat käytännössä ammattija elinkeinotoimintaan käytettäviin tiloihin. Sääntely ei siten muodostuisi kotirauhan suojan kannalta ongelmalliseksi

Kemikaalilain 49 §:n 1 momentissa tarkennetaan valvontaviranomaisten tiedonsaanti-

oikeutta ”salassapitosäännösten estämättä”. Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännössä henkilötietojen luovutuksen edellytykseksi on 49 §:n kaltaisissa väljissä sääntelyyhteyksissä muodostunut se, että tietojen tulee olla jossakin tarkoituksessa välttämättömiä (esim. PeVL 17/2007 vp). Kemikaalilaissa useat säännökset perustuvat periaatteelle, että vaihdettavien tietojen tulee olla tarpeellisia. Henkilötietojen luovutusta koskeva sääntely ei tältä osin olisi kansalaisten tietoturvan kannalta ongelmallinen.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

kemikaalilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 14 päivänä elokuuta 1989 annetun kemikaalilain (744/1989) 18 a §, 5 luku, 52 a, 64, 65, 68, 68 a, 68 b ja 70 §,

sellaisina kuin niistä ovat 18 a § laissa 220/1995, 5 luku siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen, 52 a § laissa 404/2002 ja 391/2005, 65 § laissa 558/1993, 68 § laissa 1073/1995, 68 a § laissa 1412/1992 sekä mainituissa laeissa 558/1993 ja 1073/1995 sekä 68 b § mainituissa laeissa 1412/1992 ja 558/1993,

muutetaan 2 luvun otsikko, 4 §:n otsikko, 5–8, 8 a ja 9 §, 10 §:n ruotsinkielinen sanamuoto, 41 ja 48 §, 49 §:n otsikko ja 2–4 momentti, 51 §, 52 § 1 momentti, 55 §:n 1 ja 2 momentti, 56 §:n 2 momentti ja 59 d §,

sellaisina kuin niistä ovat 5–7 § sekä 49 §:n otsikko ja 2–4 momentti, 55 §:n 2 momentti sekä 56 §:n 2 momentti laissa 287/2006, 8 § osaksi mainituissa laeissa 1412/1992 ja 391/2005 sekä laissa 12/1997, 8 a § osaksi laeissa 136/2006 ja 628/2007, 51 §:n 2 momentti mainitussa laissa 1073/1995, 52 §:n 1 momentti mainitussa laissa 136/2006, 55 §:n 1 momentti laissa 57/1999 sekä 59 d § laissa 591/2001, sekä

lisätään lakiin uusi 6 a, 6 b, 7 a, 7 b ja 8 c–8 e §, siitä mainitulla lailla 1412/1992 kumotun 40 §:n tilalle uusi 40 §, 49 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 287/2006, uusi 2 momentti, jolloin muutetut 2–4 momentti siirtyvät 3–5 momentiksi, lakiin uusi 49 b §, 52 §:ään, sellaisena kuin se on mainituissa laeissa 404/2002, 136/2007 ja 628/2006, uusi 3 momentti, jolloin muutettu 3 momentti siirtyy 4 momentiksi sekä siitä lailla 893/2001 kumotun 53 §:n tilalle uusi 53 § seuraavasti:

2 luku

Valvontaviranomaisten tehtävät keskus-, alue- ja paikallishallinnossa

4 §

Ministeriöt

5 §

Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvonta- keskus ja Suomen ympäristökeskus

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista koskeva

valmistettavien ja markkinoille saatettavien kemikaalien ja kemikaaleja sisältävien esineiden ja biosidivalmisteiden valvonta sekä toimeenpanon ja kunnan kemikaalivalvontaviranomaisen valtakunnallinen ohjaus kuuluu:

1) Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskukselle, kun on kyse kemikaalien aiheuttamien terveyshaittojen sekä palo- ja räjähdysvaarojen ehkäisemisestä ja torjumisesta; sekä

2) Suomen ympäristökeskukselle, kun on kyse kemikaalien aiheuttamien ympäristöhaittojen ehkäisemisestä ja torjumisesta.

Lisäksi Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus vastaa lääninhallitusten valvonnan valtakunnallisesta ohjauksesta.

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvonta-

keskuksen ja Suomen ympäristökeskuksen tehtäviin kuuluu erityisesti toimialoillaan:

1) valvoa REACH-asetuksen II osastossa tarkoitettujen rekisteröinti- ja ilmoitusvelvoitteiden, IV osastossa tarkoitettujen tiedottamisvelvoitteiden, 67 artiklassa tarkoitettujen rajoitusten sekä 113 artiklassa tarkoitettujen ilmoitusvelvollisuuden noudattamista;

2) päättää toimista, joita 6 §:n 4 momentissa, 6 a §:n 4 momentissa, 7 §:n 5 momentissa ja 8 §:n 4 momentissa tarkoitettujen valvonnan havaittujen puutteiden korjaaminen edellyttää;

3) toimia kansallisena yhteysviranomaisena Euroopan kemikaaliviraston ja tämän lain valvontaviranomaisten tiedonvaihdossa;

4) osallistua EU:n jäsenmaiden valvontaviranomaisten väliseen yhteistyöhön ja yhteensovittaa kemikaaliviraston valvontaforumissa päätettyjen valvontahankkeiden kansallista toimeenpanoa.

Suomen ympäristökeskus valvoo lisäksi 42 §:n sekä vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 304 /2003 ja kansainvälisen kaupan kohteina olevia tiettyjä vaarallisia kemikaaleja ja torjunta-aineita koskevan ilmoitetun ennakkosuostumuksen menettelystä tehdyn Rotterdamin yleissopimuksen (SopS 107/2004) noudattamista, kun kemikaaleja viedään Suomesta.

6 §

Työsuojelupiirin työsuojelutoimisto

Työsuojelupiirin työsuojelutoimisto valvoo kemikaalin työssä käyttämisestä aiheutuvan terveyshaitan sekä palo- ja räjähdysvaaran ehkäisemistä ja torjumista koskevien, tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista.

Työsuojelutoimisto tekee tarkastuksia kemikaaleja ja niitä sisältäviä esineitä valmistavien, maahantuovien, varastovien ja käytävien toiminnanharjoittajien tiloihin ja valvoo REACH-asetuksen II osastossa tarkoitettujen rekisteröinti- ja ilmoitusvelvoitteiden, IV osastossa tarkoitettujen tiedottamista koskevien velvoitteiden, V osastossa tarkoitettujen jatkokäyttäjän velvoitteiden, VII osastossa tarkoitettujen luvanvaraisten aineiden

käyttöä koskevien velvoitteiden sekä 67 artiklassa tarkoitettujen rajoitusten noudattamista. Työsuojelupiirin työsuojelutoimisto valvoo lisäksi työssä käytettävien ja valmistettavien kemikaalien luokitusta ja merkintöjä koskevien säännösten noudattamista sekä kemikaaleista 48 a §:n mukaisesti tehtävien ilmoitusten toimittamista.

Työsuojelupiirin työsuojelutoimisto soveltaa 1 ja 2 momentissa tarkoitettua valvontaa ja tarkastustoiminnassaan työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annettua lakia (44/2006).

Jos tarkastuksessa havaittujen puutteiden korjaaminen edellyttää toimenpiteitä muulta toiminnanharjoittajalta kuin valvontakohteen toiminnanharjoittajalta, työsuojelupiirin työsuojelutoimisto siirtää siltä osin asian käsittelyn 5 §:ssä tarkoitetuille viranomaisille.

6 a §

Alueellinen ympäristökeskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Alueellinen ympäristökeskus valvoo tämän lain ja sen nojalla kemikaaleista aiheutuvien ympäristöhaittojen ehkäisemisestä ja torjumisesta annettujen säännösten noudattamista kemikaaleja käsittelevissä laitoksissa.

Alueellinen ympäristökeskus valvoo aineen käytölle esitettyjä käyttöolosuhteita ja turvallisuustoimenpiteitä koskevan REACH-asetuksen 37 artiklan, luvanvaraisten aineiden käyttöä koskevan VII osaston ja aineen rajoituksia koskevan 67 artiklan säännösten noudattamista. Alueellinen ympäristökeskus tekee tässä tarkoituksessa tarkastuksia kemikaaleja valmistavien, varastovien ja käyttävien toiminnanharjoittajien tiloihin.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoo REACH-asetuksen noudattamista kemikaalien ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi ympäristönsuojelulain (86/2000) mukaisen valvonnan yhteydessä. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on tässä tehtävässään ympäristönsuojelulain 13 luvussa säädetty toimivalta.

Jos tarkastuksessa havaittujen puutteiden korjaaminen edellyttää toimenpiteitä muulta toiminnanharjoittajalta kuin valvontakohteen toiminnanharjoittajalta, alueellinen ympäris-

tökeskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen siirtävät siltä osin asian käsittelyn 5 §:ssä tarkoitetuille viranomaisille.

Lisäksi alueellinen ympäristökeskus ohjaa ja valvoo kunnan kemikaalivalvontaviranomaisen toimintaa tämän lain säännösten noudattamisen valvonnassa, kun on kyse kemikaalien aiheuttamien ympäristöhaittojen ehkäisemisestä ja torjumisesta

6 b §

Lääninhallitus

Lääninhallitus ohjaa ja valvoo kunnan kemikaalivalvontaviranomaisen toimintaa tämän lain säännösten noudattamisen valvonnassa, kun on kyse kemikaalien aiheuttamien terveyshaittojen sekä palo- ja räjähdysvaarojen ehkäisemisestä ja torjumisesta. Tämän lisäksi lääninhallitus arvioi kuntien 7 b §:n mukaiset valvontasuunnitelmat ja niiden toteutumista.

7 §

Kunnan kemikaalivalvontaviranomainen

Kunnan kemikaalivalvontaviranomaisena toimii kunnanhallitus, jollei tehtävää ole johdosäännössä määrätty lautakunnalle tai muulle toimielimelle. Valtuusto voi antaa kunnan kemikaalivalvontaviranomaiselle oikeuden siirtää toimivaltaansa edelleen alaiselleen viranhaltijalle. Toimielimellä ei kuitenkaan ole oikeutta siirtää 7 b §:ssä tarkoitettua valvontasuunnitelman hyväksymistä koskevaa toimivaltaansa alaiselleen viranhaltijalle.

Kunta voi sopia toisen kunnan tai kuntayhtymän kanssa, että kunnalle tai sen viranomaiselle tässä laissa säädetty tehtävä, jossa toimivaltaa voidaan siirtää viranhaltijalle, annetaan virkavastuulla toisen kunnan tai kuntayhtymän viranhaltijan hoidettavaksi. Kuntayhtymä voi tehdä toisen kuntayhtymän kanssa edellä tarkoitettun sopimuksen, jos siihen on kuntayhtymän jäsenkuntien suostumus.

Kunnan kemikaalivalvontaviranomainen valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista, kun on kyse kemikaalien markkinoille saattamisesta ja vä-

hittäismyynnistä. Kunnan kemikaalivalvontaviranomainen tekee tarkastuksia erityisesti kuluttajille myytäviä kemikaaleja markkinoille saattavien toiminnanharjoittajien sekä vähittäismyyntiä harjoittavien toiminnanharjoittajien tiloihin.

Kunnan kemikaalivalvontaviranomaisen tehtävänä on osallistua sen lisäksi, mitä 8 d §:ssä säädetään, muiden valtakunnallisten valvontahankkeiden toteuttamiseen sekä valvoa erityisesti, että:

1) markkinoille saatettavat kemikaalit on luokiteltu ja pakattu sekä niiden päällykset on merkitty tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisesti;

2) toiminnanharjoittajat ovat toimittaneet 48 a §:n 2 momentissa tarkoitettut tiedot Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen ylläpitämään kemikaalituoterekisteriin;

3) REACH-asetuksen 31–33 artiklassa tarkoitettuja tiedottamisvelvoitteita noudatetaan;

4) REACH-asetuksen 67 artiklan mukaisia rajoituksia noudatetaan; sekä

5) vaarallisen kemikaalin vähittäismyyntiä koskevia tämän lain ja sen nojalla annettuja säännöksiä noudatetaan.

Jos kunnan kemikaalivalvontaviranomaisen tarkastuksessa havaittujen puutteiden korjaaminen edellyttää toimenpiteitä muulta toiminnanharjoittajalta kuin valvontakohteen toiminnanharjoittajalta, kunnan kemikaalivalvontaviranomainen siirtää siltä osin asian käsittelyn 5 §:ssä tarkoitetuille viranomaisille.

7 a §

Valtakunnallinen valvontaohjelma

Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen ja Suomen ympäristökeskuksen tulee laatia tämän lain valvonnan toimeenpanton ohjaamiseksi ja kuntien kemikaalivalvontaviranomaisten toimien yhteensovittamiseksi valtakunnallinen kemikaalilain valvontaohjelma (valvontaohjelma).

Valvontaohjelman tulee sisältää vähintään seuraavat tiedot:

1) tarkastusten sisällön yleinen määrittely;

2) perusteet, joiden mukaan erityyppisten valvontakohteiden riskit arvioidaan ja kohteiden tarkastustiheys määrätään;

3) 7 b §:ssä tarkoitettujen valvontasuunnitelmien toteutumisen arviointia koskevat menetelmät; sekä

4) valvontaohjelman toteutumisen arvioinnissa käytettävät menetelmät.

Valvontaohjelma tulee tarkistaa tarvittaessa, kuitenkin vähintään kolmen vuoden välein.

Tämän lain mukainen valvontaohjelma on osa ympäristöterveydenhuollon valtakunnallista valvontaohjelmaa, johon kuuluvat myös ne muut valtakunnalliset valvontaohjelmat, joista säädetään muissa ympäristöterveydenhuollon laeissa.

Valvontaohjelmassa voidaan päättää toteuttaa myös Euroopan kemikaaliviraston valvontafoorumissa päätettyjä yhdenmukaistettuja, kansallisesti toteutettavia valvontahankkeita.

Tarkempia säännöksiä valvontaohjelman laatimisesta ja sen sisällöstä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

7 b §

Kunnan valvontasuunnitelma

Kunnan kemikaalivalvontaviranomaiselle säädettyä säännöllistä valvontaa varten kunnan tulee laatia ja hyväksyä kemikaalilain valvontasuunnitelma (kunnan valvontasuunnitelma) siten, että valvonta on laadukasta ja terveyshaittoja, palo- ja räjähdysvaaroja sekä ympäristöhaittoja ehkäisevää.

Valvontasuunnitelman tulee sisältää vähintään seuraavat tiedot:

- 1) tarkastusten sisällön määrittely;
- 2) valvontakohteiden tarkastustiheys; sekä
- 3) valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi.

Kunnan valvontasuunnitelmassa tulee ottaa huomioon 7 a §:ssä tarkoitettu valtakunnallinen valvontaohjelma. Valvontasuunnitelma on tarkistettava tarvittaessa, vähintään kuitenkin kolmen vuoden välein.

Tarkempia säännöksiä valvontasuunnitelman sisällöstä, valvontasuunnitelmaan sisältyvistä tarkastuksista, valvontakohteitten tarkastustiheydestä, näytteenotosta ja valvonta-

suunnitelman toteutumisen arvioinnista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

8 §

Tullilaitos

Tullilaitos valvoo kemikaalien maahan- tuontia ja maastavientiä koskevien tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista.

Tullilaitoksen tehtävänä on valvoa erityisesti, että:

1) REACH-asetuksen II osastossa tarkoitettut rekisteröinnit ja ilmoitukset on tehty tuotaessa aineita ja niitä sisältäviä valmisteita ja esineitä Euroopan unionin ulkopuolelta Suomeen;

2) REACH-asetuksen VII osastossa tarkoitettu lupa on annettu tuotaessa luvanvaraisia aineita ja niitä sisältäviä valmisteita Euroopan unionin ulkopuolelta Suomeen; sekä

3) REACH-asetuksen 67 artiklassa tarkoitettuja kieltoja ja rajoituksia noudatetaan tuotaessa aineita ja niitä sisältäviä valmisteita ja esineitä Euroopan unionin ulkopuolelta Suomeen.

Tullilaitos soveltaa 1 ja 2 momentissa tarkoitettussa valvonnassa tullilakia (1466/1994).

Jos tullilaitoksen tarkastuksessa havaittujen puutteiden korjaaminen edellyttää toimenpiteitä muulta toiminnanharjoittajalta kuin valvontakohteen toiminnanharjoittajalta, tullilaitos siirtää siltä osin asian käsittelyn 5 §:ssä tarkoitetuille viranomaisille.

8 a §

Kuluttajavirasto

Kuluttajaviraston tehtävänä on valvoa, että eräitä REACH-asetuksen 67 artiklan mukaisia, kuluttajille markkinoitavia esineitä koskevia rajoituksia noudatetaan.

Kuluttajavirasto soveltaa 1 momentissa tarkoitettussa valvonnassa kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta annettua lakia (75/2004).

Kuluttajaviraston valvomista rajoituksista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

8 c §

Eräiden Euroopan yhteisön asetusten valvonta

Edellä tässä luvussa tarkoitetut valvontaviranomaiset valvovat myös pesuaineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 648/2004 sekä pysyvistä orgaanisista yhdisteistä sekä direktiivin 79/117/ETY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 850/2004 noudattamista kukin toimialallaan.

8 d §

Euroopan kemikaaliviraston valvontahankkeet

Edellä tässä luvussa tarkoitetut valvontaviranomaiset osallistuvat Euroopan kemikaaliviraston valvontafoorumissa päätettyihin yhdenmukaistettuihin valvontahankkeisiin.

8 e §

Eräiden Euroopan yhteisön asetusten toimivaltaiset viranomaiset

Suomen ympäristökeskus toimii pesuaineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 648/2004 5, 7, 8, 10, 11 ja 15 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena. Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus toimii lisäksi asetuksen 10, 11 ja 15 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena, kun on kyse pesuaineiden aiheuttamien terveyshaittojen ehkäisemisestä ja torjumisesta taikka asetuksen 8 artiklassa tarkoitetun hyvän laboratoriokäytännön noudattamisesta.

Suomen ympäristökeskus toimii pysyvistä orgaanisista yhdisteistä sekä direktiivin 79/117/ETY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 850/2004 15 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvon-

takeskus ja Suomen ympäristökeskus toimivat REACH-asetuksen 121 artiklassa tarkoitettuina toimivaltaisina viranomaisina kumpikin omalla toimialallaan.

9 §

Asetuksenantovaltuutus

Valvontaviranomaisten tehtävistä, tehtävänjaosta ja yhteistoiminnasta voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

40 §

Kemikaalin vähittäismyynnin rajoittaminen

Kemikaalia ei saa luovuttaa vähittäismyynnistä, jos on ilmeistä, että kemikaalista voi aiheutua erityistä vaaraa terveydelle.

41 §

Asetuksenantovaltuus

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin:

- 1) vaarallisen tai muutoin terveydelle haittaa aiheuttavan kemikaalin vähittäismyynnin edellytyksistä ja myynnin rajoittamisesta;
- 2) terveydelle vaarallisen kemikaalin apteekista luovuttamisen edellytyksistä;
- 3) terveydelle vaarallisen kemikaalin vastaanottajan velvollisuudesta antaa tarvittavat tiedot luovuttajalle kemikaalin vastaanottajasta, käyttäjästä ja käyttötarkoituksesta.

48 §

Näytteensaanti- ja tutkimusoikeus

Jollei valvontaviranomainen muutoin saa käyttöönsä kemikaalia koskevia tietoja, sillä on oikeus saada toiminnanharjoittajalta kemikaalista tai kemikaalia sisältävästä esineestä korvauksetta määrältään kohtuullinen ja tutkimusten suorittamiseksi tarpeellinen näyte tämän lain säännösten noudattamisen selvittämiseksi. Kun tällöin tutkitaan kemikaalin laatua, koostumusta tai muuta ominaisuutta, toiminnanharjoittajan on suoritettava tutkimuksista aiheutuvat kohtuulliset kustan-

nukset.

Ennen tutkimusten aloittamista on toiminnanharjoittajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Tutkimustulokset on annettava tiedoksi toiminnanharjoittajalle.

49 §

Valvontaviranomaisten yhteistoimintavelvollisuus

Tämän lain tai muiden säädösten nojalla kemikaaleja valvovilla viranomaisilla on oikeus saada valvonnan kannalta tarpeellisia tietoja toisiltaan ja käyttää toistensa hankkimia näytteitä tarpeellisiin tutkimuksiin salassapitosäännösten estämättä.

Valvontaviranomaisten tulee toimia yhteistyössä keskenään päällekkäisten tarkastusten välttämiseksi aina kun se on tarkoituksenmukaista ja mahdollista. Tässä tarkoituksessa valvontaviranomaisten tulee tiedottaa toisilleen valvontaan liittyvistä suunnitelmistaan.

Kunnan kemikaalivalvontaviranomainen ja lääninhallitus ovat velvollisia pyydettäessä toimittamaan korvaukset Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskukselle ja Suomen ympäristökeskukselle tarkastuksia, valvontatoimenpiteitä, valvontahenkilöstöä, maksuja sekä valvontaa koskevia muita tietoja tämän lain mukaisen valvonnan ohjausta, seurantaa, raportointia ja tilastointia varten. Tiedot on toimitettava Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskukselle ja Suomen ympäristökeskukselle niiden erikseen määräämällä tavalla.

Valvontaviranomaisen ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuudesta voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

49 b §

Asiantuntijan käyttäminen

Valvontaviranomainen voi tässä laissa tarkoitettua valvontaa toteuttaessaan käyttää

apunaan pätevää ulkopuolista asiantuntijaa valvonnan kannalta merkityksellisen seikan selvittämisessä.

10 luku

Pakkokeinot ja seuraamukset

51 §

Uhkasakko ja teettämisuhka

Valvontaviranomainen voi tehostaa tämän lain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Uhkasakkoa ja teettämisuhkaa koskevassa asiassa sovelletaan, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

Teettäen suoritettujen toimenpiteiden kustannukset maksetaan ennakkoon valtion varoista tai, jos teettäminen perustuu kunnan viranomaisen päätökseen, kunnan varoista. Kustannukset saadaan periä laiminlyöjältä ilman tuomiota tai päätöstä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.

52 §

Kemikaalirikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) laiminlyö 25 §:ssä tarkoitetun hyväksymisen hakemisen, 30 c §:ssä tarkoitetun rekisteröinnin hakemisen taikka 30 e §:ssä tarkoitetun luvan hakemisen tai ilmoituksen tekemisen,

2) laiminlyö 42 §:n 3 momentissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden, vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 304/2003 7, 9, 13, 14 ja 16 artiklan mukaisen velvollisuuden antaa tietoja kemikaalin viennistä, 15 artiklan mukaisen kauttakulkua koskevien tietojen luovuttamisen taikka rikoo 13 artiklassa tarkoitetun vastaanottajamaan tekemää päätöstä tai 14 artiklan mukaisia vientikieltoa,

3) rikkoo pesuaineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 648/2004 3 ja 4 artiklan säännöksiä pesuainesten ja niiden sisältämien pinta-aktiivisten aineiden markkinoille saattamisesta, 7 artiklan mukaista testausvaatimusta taikka laiminlyö 9 artiklan mukaisen tietojen toimittamisvelvollisuuden taikka

4) rikkoo pysyvistä orgaanisista yhdisteistä sekä direktiivin 79/117/ETY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 850/2004 3 artiklassa tarkoitettua kieltoa ja rajoitusta taikka laiminlyö 5 artiklan varastoa koskevien määräysten noudattamisen,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *kemikaalirikkomuksesta* sakkoon.

Jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, kemikaalirikkomuksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo REACH-asetuksen:

1) 5–7, 9, 11 tai 17–19 artiklan mukaisia rekisteröinti- tai ilmoitusvelvollisuuksia Euroopan kemikaalivirastolle;

2) 14 tai 37–39 artiklan mukaisia kemikaalien turvallisuusarviointi-, raportointi-, soveltamis- tai tiedottamisvelvollisuuksia;

3) 22, 24, 40, 41, 46, ja 66 artiklassa tarkoitettujen tietojen toimittamisvelvollisuutta Euroopan kemikaalivirastolle.

4) 31 artiklan velvollisuutta, joka koskee käyttöturvallisuustiedotetta ja siltä edellytettyjen tietojen toimittamista vastaanottajalle;

5) 32 artiklan mukaista ainetta tai valmisteita koskevaa tiedottamisvelvoitetta;

6) 33 ja 34 artiklan tiedottamisvelvollisuutta taikka 35 artiklan mukaista työntekijöiden tiedonsaantimahdollisuutta;

7) 36 artiklan mukaista velvollisuutta säilyttää tietoja tai toimittaa niitä toimivaltaiselle viranomaiselle tai Euroopan kemikaalivirastolle;

8) 49 artiklassa tarkoitettujen lisätietojen toimittamisen toimivaltaiselle viranomaiselle;

9) 56 artiklan mukaista markkinoille saattamista tai käyttöä varten koskevaa kieltoa ilman Euroopan kemikaaliviraston kyseiselle aineelle myöntämää nimenomaista lupaa; sekä

10) 67 artiklan mukaista ainetta sellaisenaan, valmistuksessa tai esineessä koskevan liitteessä XVII säädetyn rajoituksen noudattamista.

53 §

Rangaistuksia koskevat viittaussäännökset ja valvontaviranomaisen apuna toimivan asiantuntijan rikosoikeudellinen virkavastuu

Rangaistus vastoin tätä lakia taikka sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä tehdystä terveysrikoksesta säädetään rikoslain (39/1889) 44 luvun 1 §:ssä.

Rangaistus vastoin tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tehdystä ympäristön turmelemisesta säädetään rikoslain 48 luvun 1–4 §:ssä.

Edellä 49 b §:ssä tarkoitettuun asiantuntijaan sovelletaan hänen suorittaessaan valvontatoimintaan liittyviä avustavia tehtäviä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä.

55 §

Muutoksenhaku

Kunnan viranhaltijan tämän lain nojalla antamaan päätökseen ei saa valittamalla hakea muutosta. Päätökseen tyytymättömällä on oikeus saattaa päätös 7 §:ssä tarkoitetun lautakunnan tai muun toimielimen käsiteltäväksi. Vaatimus päätöksen oikaisemisesta on tehtävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa siitä, kun asianomainen on saanut päätöksestä tiedon. Päätökseen on liitettävä ohjeet oikaisuvaatimuksen saattamisesta toimielimen käsiteltäväksi. Oikaisuvaatimus on käsiteltävä viipymättä. Oikaisuviranomaisen päätöksestä haetaan muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Muun viranomaisen tämän lain nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Edellä 7 b §:ssä tarkoitettua valvontasuunnitelmaa ja 60 §:n 2 momentissa tarkoitettua tak-saa koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla siten, kuin kuntalaissa (365/1995) säädetään.

56 §

Täytäntöönpano

Tämän lain 7 b §:ssä tarkoitettua valvontasuunnitelmaa koskeva päätös on muutoksenhausta huolimatta täytäntöönpanokelpoinen, jollei valitusviranomainen toisin päättä.

59 d §

Kemikaalin yleisnimen käyttö ja yksilöivien nimien salassapito

Kemikaalin päällysmarkkintoihin ja käyttöturvallisuustiedotteeseen vaadittavat vaarallisten aineiden yksilöivät kemialliset nimet

voidaan ilmoittaa yleisnimen, silloin kun aineen aiheuttama vaara on vähäinen. Vaaran vähäisyydestä, nimien ilmoittamisenmenetystä sekä Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen oikeudesta hyväksyä yleisnimen käyttöä koskeva hakemus säädetään tarkemmin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Kumottavaa 21 §:n 2 momenttia ja 23 §:ää sovelletaan 31 päivään heinäkuuta 2008. Sitä, mitä tämän lain 5 §:n 3 momentissa, 6 §:n 2 momentissa, 6 a §:n 2 momentissa, 7 §:n 4 momentissa, 8 §:n 2 momentissa ja 8 a §:n 1 momentissa säädetään REACH-asetuksen 67 artiklan mukaisten rajoitusten valvomisesta, ei sovelleta ennen 1 päivää kesäkuuta 2009.

Helsingissä 25 päivänä huhtikuuta 2008

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Peruspalveluministeri *Paula Risikko*

*Liitteet
Rinnakkaistekstit*

Laki

kemikaalilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 14 päivänä elokuuta 1989 annetun kemikaalilain (744/1989) 18 a §, 5 luku, 52 a, 64, 65, 68, 68 a, 68 b ja 70 §,

sellaisina kuin niistä ovat 18 a § laissa 220/1995, 5 luku siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen, 52 a § laissa 404/2002 ja 391/2005, 65 § laissa 558/1993, 68 § laissa 1073/1995, 68 a § laissa 1412/1992 sekä mainituissa laeissa 558/1993 ja 1073/1995 sekä 68 b § mainituissa laeissa 1412/1992 ja 558/1993,

muutetaan 2 luvun otsikko, 4 §:n otsikko, 5–8, 8 a ja 9 §, 10 §:n ruotsinkielinen sanamuoto, 41 ja 48 §, 49 §:n otsikko ja 2–4 momentti, 51 §, 52 § 1 momentti, 55 §:n 1 ja 2 momentti, 56 §:n 2 momentti ja 59 d §,

sellaisina kuin niistä ovat 5–7 § sekä 49 §:n otsikko ja 2–4 momentti, 55 §:n 2 momentti sekä 56 §:n 2 momentti laissa 287/2006, 8 § osaksi mainituissa laeissa 1412/1992 ja 391/2005 sekä laissa 12/1997, 8 a § osaksi laeissa 136/2006 ja 628/2007, 51 §:n 2 momentti mainitussa laissa 1073/1995, 52 §:n 1 momentti mainitussa laissa 136/2006, 55 §:n 1 momentti laissa 57/1999 sekä 59 d § laissa 591/2001, sekä

lisätään lakiin uusi 6 a, 6 b, 7 a, 7 b ja 8 c–8 e §, siitä mainitulla lailla 1412/1992 kumotun 40 §:n tilalle uusi 40 §, 49 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 287/2006, uusi 2 momentti, jolloin muutetut 2–4 momentti siirtyvät 3–5 momentiksi, lakiin uusi 49 b §, 52 §:ään, sellaisena kuin se on mainituissa laeissa 404/2002, 136/2007 ja 628/2006, uusi 3 momentti, jolloin muutettu 3 momentti siirtyy 4 momentiksi sekä siitä lailla 893/2001 kumotun 53 §:n tilalle uusi 53 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 luku

2 luku

Valvontaviranomaiset

***Valvontaviranomaisten tehtävät keskus-,
alue- ja paikallishallinnossa***

4 §

4 §

Ministeriöt valvontaviranomaisina

Ministeriöt

5 §

5 §

Valvontaviranomaiset keskushallinnossa

***Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvon-
takeskus ja Suomen ympäristökeskus***

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista koske-

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista koske-

va ylin valvonta sekä toimeenpanon ja valvonnan valtakunnallinen ohjaus kuuluu:

1) Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskukselle kemikaalien aiheuttamien terveyshaittojen sekä palo- ja räjähdysvaarojen ehkäisemisen ja torjumisen osalta; sekä

2) Suomen ympäristökeskukselle kemikaalien aiheuttamien ympäristöhaittojen ehkäisemisen ja torjumisen osalta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen tulee toimialueellaan laatia tämän lain valvonnan toimeenpanon ohjaamiseksi ja yhteensovittamiseksi valtakunnallinen kemikaalilain valvontaohjelma (valvontaohjelma). Valtakunnallisen valvontaohjelman tulee sisältää vähintään seuraavat tiedot:

1) tarkastusten sisällön yleinen määrittely;

2) perusteet, joiden mukaan erityyppisten valvontakohteiden riskit arvioidaan ja kohteiden tarkastustiheys määrätään;

3) 7 §:n 3 momentissa tarkoitettujen valvontasuunnitelmien toteutumisen arviointia koskevat menetelmät; sekä

4) valvontaohjelman toteutumisen arvioinnissa käytettävät menetelmät.

Valvontaohjelma tulee tarkistaa tarvittaessa, kuitenkin vähintään kolmen vuoden välein. Tämän lain mukainen valvontaohjelma on osa ympäristöterveydenhuollon valtakunnallista valvontaohjelmaa, johon kuuluvat myös ne muut valtakunnalliset valvontaohjelmat, joista säädetään muissa ympäristöterveydenhuollon laeissa.

Tarkempia säännöksiä valtakunnallisen valvontaohjelman laatimisesta ja sen sisällöstä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

va valmistettavien ja markkinoille saatettavien kemikaalien ja kemikaaleja sisältävien esineiden ja biosidivalmisteiden valvonta sekä toimeenpanon ja kunnan kemikaalivalvontaviranomaisen valtakunnallinen ohjaus kuuluu:

1) Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskukselle, kun on kyse kemikaalien aiheuttamien terveyshaittojen sekä palo- ja räjähdysvaarojen ehkäisemisestä ja torjumisesta; sekä

2) Suomen ympäristökeskusympäristökeskukselle, kun on kyse kemikaalien aiheuttamien ympäristöhaittojen ehkäisemisestä ja torjumisesta.

Lisäksi Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus vastaa lääninhallitusten valvonnan valtakunnallisesta ohjauksesta.

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen ja Suomen ympäristökeskuksen tehtäviin kuuluu erityisesti toimialoillaan:

1) valvoa REACH-asetuksen II osastossa tarkoitettujen rekisteröinti- ja ilmoitusvelvoitteiden, IV osastossa tarkoitettujen tiedottamisvelvoitteiden, 67 artiklassa tarkoitettujen rajoitusten sekä 113 artiklassa tarkoitettua ilmoitusvelvollisuuden noudattamista;

2) päättää toimista, joita 6 §:n 4 momentissa, 6 a §:n 4 momentissa, 7 §:n 5 momentissa ja 8 §:n 4 momentissa tarkoitettujen valvonnassa havaittujen puutteiden korjaaminen edellyttää;

3) toimia kansallisena yhteysviranomaisena Euroopan kemikaaliviraston ja tämän lain valvontaviranomaisten tiedonvaihdoissa;

4) osallistua EU:n jäsenmaiden valvontaviranomaisten väliseen yhteistyöhön ja yhteensovittaa kemikaaliviraston valvontaforumissa päätettyjen valvontahankkeiden kansallista toimeenpanoa.

Suomen ympäristökeskus valvoo lisäksi 42 §:n sekä vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 304/2003 ja kansainvälisen kaupan kohteina olevia tiettyjä vaarallisia kemikaaleja ja torjunta-aineita koskevan ilmoitetun ennakkosuostumuksen menettelystä tehdyn Rotterdamin

yleissopimuksen (SopS 107/2004) noudattamista, kun kemikaaleja viedään Suomesta.

6 §

Alueelliset valvontaviranomaiset

Lääninhallitus ja alueellinen ympäristökeskus ohjaavat ja valvovat, kumpikin toimialallaan, kuntien toimintaa tämän lain säästösten noudattamisessa. Tämän lisäksi lääninhallitus arvioi kuntien kemikaalilain valvontasuunnitelmat ja niiden toteutumista.

6 §

Työsuojelupiirin työsuojelutoimisto

Työsuojelupiirin työsuojelutoimisto valvoo kemikaalin työssä käyttämisestä aiheutuvan terveyshaitan sekä palo- ja räjähdysvaaran ehkäisemistä ja torjumista koskevien, tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista.

Työsuojelutoimisto tekee tarkastuksia kemikaaleja ja niitä sisältäviä esineitä valmistavien, maahantuovien, varastoivien ja käyttävien toiminnanharjoittajien tiloihin ja valvoo REACH-asetuksen II osastossa tarkoitettujen rekisteröinti- ja ilmoitusvelvoitteiden, IV osastossa tarkoitettujen tiedottamista koskevien velvoitteiden, V osastossa tarkoitettujen jatkokäyttäjän velvoitteiden, VII osastossa tarkoitettujen luvanvaraisten aineiden käyttöä koskevien velvoitteiden sekä 67 artiklassa tarkoitettujen rajoitusten noudattamista. Työsuojelupiirin työsuojelutoimisto valvoo lisäksi työssä käytettävien ja valmistettävien kemikaalien luokitusta ja merkintöjä koskevien säännösten noudattamista sekä kemikaaleista 48 a §:n mukaisesti tehtävien ilmoitusten toimittamista.

Työsuojelupiirin työsuojelutoimisto soveltaa 1 ja 2 momentissa tarkoitettua valvontaa- ja tarkastustoiminnassaan työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annettua lakia (44/2006).

Jos tarkastuksessa havaittujen puutteiden korjaaminen edellyttää toimenpiteitä muulta toiminnanharjoittajalta kuin valvontakohteen toiminnanharjoittajalta, työsuojelupiirin työsuojelutoimisto siirtää siltä osin asian käsittelyn 5 §:ssä tarkoitetuille viranomaisille.

6 a §

Alueellinen ympäristökeskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Alueellinen ympäristökeskus valvoo tämän lain ja sen nojalla kemikaaleista aiheutuvien ympäristöhaittojen ehkäisemises-

tä ja torjumisesta annettujen säännösten noudattamista kemikaaleja käsittelevissä laitoksissa.

Alueellinen ympäristökeskus valvoo aineen käytölle esitettyjä käyttöolosuhteita ja turvallisuustoimenpiteitä koskevan REACH-asetuksen 37 artiklan, luvanvaraisten aineiden käyttöä koskevan VII osaston ja aineen rajoituksia koskevan 67 artiklan säännösten noudattamista. Alueellinen ympäristökeskus tekee tässä tarkoituksessa tarkastuksia kemikaaleja valmistavien, varastoivien ja käyttävien toiminnanharjoittajien tiloihin.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoo REACH-asetuksen noudattamista kemikaalien ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi ympäristönsuojelulain (86/2000) mukaisen valvonnan yhteydessä. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on tässä tehtävässään ympäristönsuojelulain 13 luvussa säädetty toimivalta.

Jos tarkastuksessa havaittujen puutteiden korjaaminen edellyttää toimenpiteitä muulta toiminnanharjoittajalta kuin valvontakohteen toiminnanharjoittajalta, alueellinen ympäristökeskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen siirtävät siltä osin asian käsittelyn 5 §:ssä tarkoitetuille viranomaisille.

Lisäksi alueellinen ympäristökeskus ohjaa ja valvoo kunnan kemikaalivalvontaviranomaisen toimintaa tämän lain säännösten noudattamisen valvonnassa, kun on kyse kemikaalien aiheuttamien ympäristöhaittojen ehkäisemisestä ja torjumisesta.

6 b §

Lääninhallitus

Lääninhallitus ohjaa ja valvoo kunnan kemikaalivalvontaviranomaisen toimintaa tämän lain säännösten noudattamisen valvonnassa, kun on kyse kemikaalien aiheuttamien terveyshaittojen sekä palo- ja räjähdysvaarojen ehkäisemisestä ja torjumisesta. Tämän lisäksi lääninhallitus arvioi kuntien 7 b §:n mukaiset valvontasuunnitelmat ja niiden toteutumista.

Paikalliset valvontaviranomaiset

Kunnassa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista valvoo kunnanhallitus, jollei tehtävää ole johtosäännössä määrätty jollekin lautakunnalle (kunnan kemikaalivalvontaviranomainen). Valtuusto voi antaa kunnan kemikaalivalvontaviranomaiselle oikeuden siirtää toimivaltaansa edelleen alaiselleen viranhaltijalle. Toimielimellä ei kuitenkaan ole oikeutta siirtää jäljempänä 3 momentissa tarkoitettua valvontasuunnitelman hyväksymistä koskevaa toimivaltaansa alaiselleen viranhaltijalle. *Tehtävä voidaan antaa myös kuntayhtymän hoidettavaksi.*

Kunta voi sopia toisen kunnan tai kuntayhtymän kanssa, että kunnalle tai sen viranomaiselle tässä laissa säädetty tehtävä, jossa toimivaltaa voidaan siirtää viranhaltijalle, annetaan virkavastuulla toisen kunnan tai kuntayhtymän viranhaltijan hoidettavaksi. Kuntayhtymä voi tehdä toisen kuntayhtymän kanssa edellä tarkoitettun sopimuksen, jos siihen on kuntayhtymän jäsenkuntien suostumus.

Kunnan kemikaalivalvontaviranomaiselle säädettyä säännöllistä valvontaa varten kunnan tulee laatia ja hyväksyä kemikaalilain valvontasuunnitelma (kunnan valvontasuunnitelma) siten, että valvonta on laadukasta ja terveyshaittoja sekä palo- ja räjähdysvaaroja ehkäisevää.

Valvontasuunnitelman tulee sisältää vähintään seuraavat tiedot:

- 1) tarkastusten sisällön määrittely;
- 2) valvontakohteiden tarkastustiheys; sekä
- 3) valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi.

Kunnan valvontasuunnitelmassa tulee ottaa huomioon 5 §:ssä tarkoitettu valtakunnallinen valvontaohjelma. Valvontasuunnitelma on tarkistettava tarvittaessa, vähintään kuitenkin kolmen vuoden välein.

Tarkempia säännöksiä valvontasuunnitelman sisällöstä, valvontasuunnitelmaan sisältyvistä tarkastuksista, valvontakohteitten tarkastustiheydestä, näytteenotosta ja valvontasuunnitelman toteutumisen arvioinnista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Kunnan kemikaalivalvontaviranomainen

Kunnan kemikaalivalvontaviranomaisena toimii kunnanhallitus, jollei tehtävää ole johtosäännössä määrätty lautakunnalle tai muulle toimielimelle. Valtuusto voi antaa kunnan kemikaalivalvontaviranomaiselle oikeuden siirtää toimivaltaansa edelleen alaiselleen viranhaltijalle. Toimielimellä ei kuitenkaan ole oikeutta siirtää 7 b §:ssä tarkoitettua valvontasuunnitelman hyväksymistä koskevaa toimivaltaansa alaiselleen viranhaltijalle.

Kunta voi sopia toisen kunnan tai kuntayhtymän kanssa, että kunnalle tai sen viranomaiselle tässä laissa säädetty tehtävä, jossa toimivaltaa voidaan siirtää viranhaltijalle, annetaan virkavastuulla toisen kunnan tai kuntayhtymän viranhaltijan hoidettavaksi. Kuntayhtymä voi tehdä toisen kuntayhtymän kanssa edellä tarkoitettun sopimuksen, jos siihen on kuntayhtymän jäsenkuntien suostumus.

Kunnan kemikaalivalvontaviranomainen valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista, kun on kyse kemikaalien markkinoille saattamisesta ja vähittäismyynnistä. Kunnan kemikaalivalvontaviranomainen tekee tarkastuksia erityisesti kuluttajille myytäviä kemikaaleja markkinoille saattavien toiminnanharjoittajien sekä vähittäismyyntiä harjoittavien toiminnanharjoittajien tiloihin.

Kunnan kemikaalivalvontaviranomaisen tehtävänä on osallistua sen lisäksi, mitä 8 d §:ssä säädetään, muiden valtakunnallisten valvontahankkeiden toteuttamiseen sekä valvoa erityisesti, että:

1) markkinoille saatettavat kemikaalit on luokiteltu ja pakattu sekä niiden päällykset on merkitty tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisesti;

2) toiminnanharjoittajat ovat toimittaneet 48 a §:n 2 momentissa tarkoitettut tiedot Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen ylläpitämään kemikaalituoterekisteriin;

3) REACH-asetuksen 31–33 artiklassa tarkoitettuja tiedottamisvelvoitteita noudatetaan;

4) REACH-asetuksen 67 artiklan mukaisia rajoituksia noudatetaan; sekä

5) vaarallisen kemikaalin vähittäismyyntiä koskevia tämän lain ja sen nojalla annettuja säännöksiä noudatetaan.

Jos kunnan kemikaalivalvontaviranomaisen tarkastuksessa havaittujen puutteiden korjaaminen edellyttää toimenpiteitä muulta toiminnanharjoittajalta kuin valvontakohteen toiminnanharjoittajalta, kunnan kemikaalivalvontaviranomainen siirtää siltä osin asian käsittelyn 5 §:ssä tarkoitetuille viranomaisille.

7 a §

Valtakunnallinen valvontaohjelma

Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen ja Suomen ympäristökeskuksen tulee laatia tämän lain valvonnan toimeenpanon ohjaamiseksi ja kuntien kemikaalivalvontaviranomaisten toimien yhteensovittamiseksi valtakunnallinen kemikaalilain valvontaohjelma (valvontaohjelma).

Valvontaohjelman tulee sisältää vähintään seuraavat tiedot:

1) tarkastusten sisällön yleinen määrittely;

2) perusteet, joiden mukaan erityyppisten valvontakohteiden riskit arvioidaan ja kohteiden tarkastustiheys määrätään;

3) 7 b §:ssä tarkoitettujen valvontasuunnitelmien toteutumisen arviointia koskevat menetelmät; sekä

4) valvontaohjelman toteutumisen arvioinnissa käytettävät menetelmät.

Valvontaohjelma tulee tarkistaa tarvittaessa, kuitenkin vähintään kolmen vuoden välein.

Tämän lain mukainen valvontaohjelma on osa ympäristöterveydenhuollon valtakunnallista valvontaohjelmaa, johon kuuluvat myös ne muut valtakunnalliset valvontaohjelmat, joista säädetään muissa ympäristöterveydenhuollon laeissa.

Valvontaohjelmassa voidaan päättää toteuttaa myös Euroopan kemikaaliviraston

valvontafoorumissa päätettyjä yhdenmu-
kaistettuja, kansallisesti toteutettavia val-
vontahankkeita.

Tarkempia säännöksiä valvontaohjelman
laatimisesta ja sen sisällöstä annetaan val-
tioneuvoston asetuksella.

7 b §

Kunnan valvontasuunnitelma

Kunnan kemikaalivalvontaviranomaiselle
säädettyä säännöllistä valvontaa varten
kunnan tulee laatia ja hyväksyä kemikaali-
lain valvontasuunnitelma (kunnan valvon-
tasuunnitelma) siten, että valvonta on laa-
dukasta ja terveyshaittoja, palo- ja räjäh-
dysvaaroja sekä ympäristöhaittoja ehkäise-
vää.

Valvontasuunnitelman tulee sisältää vä-
hintään seuraavat tiedot:

- 1) tarkastusten sisällön määrittely;
- 2) valvontakohteiden tarkastustiheys; se-
kä
- 3) valvontasuunnitelman toteutumisen ar-
viointi.

Kunnan valvontasuunnitelmassa tulee ot-
taa huomioon 7 a §:ssä tarkoitettu valta-
kunnallinen valvontaohjelma. Valvonta-
suunnitelma on tarkistettava tarvittaessa,
vähintään kuitenkin kolmen vuoden välein.

Tarkempia säännöksiä valvontasuunnitel-
man sisällöstä, valvontasuunnitelmaan si-
sältyvistä tarkastuksista, valvontakohteitten
tarkastustiheydestä, näytteenotosta ja val-
vontasuunnitelman toteutumisen arvioinnis-
ta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

8 §

Erityiset valvontaviranomaiset

Sen lisäksi, mitä 5 §:ssä on säädetty val-
vonnasta, sosiaali- ja terveydenhuollon tuo-
tevalvontakeskus valvoo käyttöturvallisuus-
tiedotteita koskevien säännösten noudatta-
mista.

Työsuojeluviranomaiset valvovat muiden
lain valvontaviranomaisten ohella työssä
käytettävien kemikaalien luokitusta, mer-
kintöjä ja käyttöturvallisuustiedotteita ja

8 §

Tullilaitos

Tullilaitos valvoo kemikaalien maahan-
tuontia ja maastavientiä koskevien tämän
lain ja sen nojalla annettujen säännösten
noudattamista.

Tullilaitoksen tehtävänä on valvoa erityi-
sesti, että:

- 1) REACH-asetuksen II osastossa tarkoi-
tetut rekisteröinnit ja ilmoitukset on tehty
tuotaessa aineita ja niitä sisältäviä valmis-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

muuta tietojen toimittamista sekä kemikaaleja koskevien rajoitusten ja kieltojen noudattamista.

Työsuojeluviranomaisten valvontamenetelystä säädetään erikseen.

Kemikaalien maahantuontia ja maastavienttiä koskevien säännösten noudattamista valvoo myös tullilaitos siten kuin siitä asetuksella tarkemmin säädetään.

4 momentti on kumottu L:lla 3.6.2005/391.

teita ja esineitä Euroopan unionin ulkopuolelta Suomeen;

2) REACH-asetuksen VII osastossa tarkoitettu lupa on annettu tuotaessa luvanvaraisia aineita ja niitä sisältäviä valmisteita Euroopan unionin ulkopuolelta Suomeen; sekä

3) REACH-asetuksen 67 artiklassa tarkoitettuja kieltoja ja rajoituksia noudatetaan tuotaessa aineita ja niitä sisältäviä valmisteita ja esineitä Euroopan unionin ulkopuolelta Suomeen.

Tullilaitos soveltaa 1 ja 2 momentissa tarkoitettussa valvonnassa tullilakia (1466/1994).

Jos tullilaitoksen tarkastuksessa havaittujen puutteiden korjaaminen edellyttää toimenpiteitä muulta toiminnanharjoittajalta kuin valvontakohteen toiminnanharjoittajalta, tullilaitos siirtää siltä osin asian käsittelyn 5 §:ssä tarkoitetuille viranomaisille.

8 a §

8 a §

Toimivaltaiset viranomaiset

Kuluttajavirasto

Suomen ympäristökeskus toimii pesuaineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 648/2004 5, 7, 8, 10, 11 ja 15 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena. Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus toimii lisäksi asetuksen 10, 11 ja 15 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena, kun on kyse pesuaineiden aiheuttamien terveyshaittojen ehkäisemisestä tai torjumisesta taikka asetuksen 8 artiklassa tarkoitettua hyvän laboratoriokäytännön noudattamisesta.

Suomen ympäristökeskus toimii pysyvistä orgaanisista yhdisteistä sekä direktiivin 79/117/ETY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 850/2004 15 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena.

Edellä tässä luvussa tarkoitettut valvontaviranomaiset valvovat edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen EY:n asetusten noudattamista kukin toimialallaan.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tuoteval-

Kuluttajaviraston tehtävänä on valvoa, että eräitä REACH-asetuksen 67 artiklan mukaisia, kuluttajille markkinoitavia esineitä koskevia rajoituksia noudatetaan.

Kuluttajavirasto soveltaa 1 momentissa tarkoitettussa valvonnassa kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta annettua lakia (75/2004).

Kuluttajaviraston valvomista rajoituksista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

vontakeskus ja Suomen ympäristökeskus toimivat REACH-asetuksen 121 artiklassa tarkoitettuina toimivaltaisina viranomaisina kumpikin omalla toimialallaan.

8 c §

Eräiden Euroopan yhteisön asetusten valvonta

Edellä tässä luvussa tarkoitettut valvontaviranomaiset valvovat myös pesuaineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 648/2004 sekä pysyvistä orgaanisista yhdisteistä sekä direktiivin 79/117/ETY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 850/2004 noudattamista kukin toimialallaan.

8 d §

Euroopan kemikaaliviraston valvontahankkeet

Edellä tässä luvussa tarkoitettut valvontaviranomaiset osallistuvat Euroopan kemikaaliviraston valvontafoorumissa päätettyihin yhdenmukaistettuihin valvontahankkeisiin.

8 e §

Eräiden Euroopan yhteisön asetusten toimivaltaiset viranomaiset

Suomen ympäristökeskus toimii pesuaineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 648/2004 5, 7, 8, 10, 11 ja 15 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena. Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus toimii lisäksi asetuksen 10, 11 ja 15 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena, kun on kyse pesuaineiden aiheuttamien terveyshaittojen ehkäisemisestä ja torjumisesta taikka asetuksen 8 artiklassa tarkoitettuna hyvän laboratoriokäytännön noudattamisesta.

Suomen ympäristökeskus toimii pysyvistä orgaanisista yhdisteistä sekä direktiivin 79/117/ETY muuttamisesta annetun Euroo-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

pan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 850/2004 15 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus ja Suomen ympäristökeskus toimivat REACH-asetuksen 121 artiklassa tarkoitettuina toimivaltaisina viranomaisina kumpikin omalla toimialallaan.

9 §

9 §

*Asetuksenantovaltuus**Asetuksenantovaltuutus*

Tarkemmat säännökset valvontaviranomaisten tehtävistä ja yhteistyöstä annetaan asetuksella.

Valvontaviranomaisten tehtävistä, tehtävänjaosta ja yhteistoiminnasta voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

5 luku

Ilmoitus uudesta aineesta

20 §

Ilmoitusvelvollisuus

Valmistajan tai hänen nimeämänsä edustajan (ilmoituskentekijän) on tehtävä ilmoitus uudesta aineesta sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskukselle. Ilmoitus on tehtävä myös valmisteen sisältämästä uudesta aineesta. (8.12.1994/1147) Aine katsotaan uudeksi, jos sitä ei ole mainittu kaupallisessa käytössä olevien aineiden luettelossa. Tarkemmat säännökset luettelosta annetaan asetuksella. Sosiaali- ja terveysministeriö voi säätää tarkemmin, mitä aineita ilmoitusvelvollisuus koskee. (23.12.1999/1198) Ilmoituksessa on esitettävä tiedot uudesta aineesta, sen ominaisuuksista ja käytöstä.

(kumotaan 20 §)

21 §

Luovutusrajoitukset

Uutta ainetta tai sitä sisältävää valmistetta saa luovuttaa markkinoille vasta sen jälkeen kun on kulunut asetuksella säädettävä aika 20 §:ssä tarkoitettun ilmoituksen tekemisestä. (18.12.1992/1412)

(kumotaan 21 § 1 momentti)

Jos sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus kehottaa ilmoituksen tekijää täydentämään puutteellista ilmoitusta, 1 momentissa tarkoitettu määräaika alkaa siitä, kun täydennetty ilmoitus on saapunut sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskukseen.

(kumottavaa 21 §:n 2 momenttia sovelletaan 31 päivään heinäkuuta 2008)

22 §

Muutosilmoitus

Ilmoituksen tekijän on tehtävä sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskukselle muutosilmoitus, jos hän saa uutta tietoa 20 §:ssä tarkoitettusta aineesta tai sen terveys- ja ympäristövaikutuksista taikka jos aineen tai sitä sisältävän valmisteen käyttötarkoitus tai valmistus- ja maahantuontimäärät muuttuvat olennaisesti.

(kumotaan 22 §)

23 §

Lisätiedot

Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus voi velvoittaa, siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään, ilmoituksen tekijän toimittamaan ilmoituksessa vaadittavien tietojen lisäksi tietoja aineesta ja sen ominaisuuksista ja vaikutuksista sekä tekemään uusia selvityksiä näistä seikoista, jos se katsotaan välttämättömäksi aineesta aiheutuvan vaaran arvioimiseksi.

(kumottavaa 23 §:ää sovelletaan 31 päivään heinäkuuta 2008)

24 §

Asetuksenantovaltuus

Tarkemmat säännökset uusista aineista tehtävistä ilmoituksista annetaan asetuksella. Asetuksella voidaan myöntää ilmoitusvelvollisuutta koskevia poikkeuksia sekä säätää, että sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkempia määräyksiä ilmoituksista.

(kumotaan 24 §)

40 §

Kemikaalin vähittäismyynnin rajoittaminen

Kemikaalia ei saa luovuttaa vähittäismyynnistä, jos on ilmeistä, että kemikaalista voi aiheutua erityistä vaaraa terveydelle.

41 §

Asetuksenantovaltuus

Asetuksella voidaan säätää:

- 1) vaarallisten kemikaalien luovuttamisesta vähittäismyyntiin;
- 2) terveydelle vaarallisen kemikaalin apoteekista luovuttamisen edellytyksistä;
- 3) sosiaali- ja terveysministeriön oikeudesta määrätä terveydelle vaarallisten ja huumaavien kemikaalien vähittäismyynnistä; sekä
- 4) terveydelle vaarallisen kemikaalin vastaanottajan velvollisuudesta antaa tarvittavat tiedot luovuttajalle kemikaalin vastaanottajasta, käyttäjästä ja käyttötarkoituksesta.

48 §

Näytteensaanti- ja tutkimusoikeus

Jollei valvontaviranomainen muutoin saa käyttöönsä kemikaalia koskevia tietoja, valvontaviranomaisella on oikeus saada toiminnanharjoittajalta kemikaalin vaarallisuuden selvittämiseksi kemikaalista korvauksetta määrältään kohtuullinen ja tutkimusten suorittamiseksi tarpeellinen näyte. Kun tällöin tutkitaan kemikaalin laatua, koostumusta tai muuta ominaisuutta, on toiminnanharjoittajan suoritettava tutkimuksista aiheutuvat kohtuulliset kustannukset.

Ennen tutkimusten aloittamista on toiminnanharjoittajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Tutkimustulokset on annettava tiedoksi toiminnanharjoittajalle.

41 §

Asetuksenantovaltuus

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin:

- 1) *vaarallisen tai muutoin terveydelle haittaa aiheuttavan kemikaalin vähittäismyynnin edellytyksistä ja myynnin rajoittamisesta;*
- 2) *terveydelle vaarallisen kemikaalin apoteekista luovuttamisen edellytyksistä;*
- 3) *terveydelle vaarallisen kemikaalin vastaanottajan velvollisuudesta antaa tarvittavat tiedot luovuttajalle kemikaalin vastaanottajasta, käyttäjästä ja käyttötarkoituksesta.*

48 §

Näytteensaanti- ja tutkimusoikeus

Jollei valvontaviranomainen muutoin saa käyttöönsä kemikaalia koskevia tietoja, sillä on oikeus saada toiminnanharjoittajalta kemikaalista tai *kemikaalia sisältävästä esineestä* korvauksetta määrältään kohtuullinen ja tutkimusten suorittamiseksi tarpeellinen näyte *tämän lain säännösten noudattamisen selvittämiseksi*. Kun tällöin tutkitaan kemikaalin laatua, koostumusta tai muuta ominaisuutta, on toiminnanharjoittajan suoritettava tutkimuksista aiheutuvat kohtuulliset kustannukset.

Ennen tutkimusten aloittamista on toiminnanharjoittajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Tutkimustulokset on annettava tiedoksi toiminnanharjoittajalle.

49 §

Valvontaviranomaisen ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuus

Tämän lain tai muiden säädösten nojalla kemikaaleja valvovilla viranomaisilla on oikeus saada valvontaa varten tarpeellisia tietoja toisiltaan ja käyttää toistensa hankkimia näytteitä tarpeellisiin tutkimuksiin.

Kunnan kemikaalivalvontaviranomainen sekä lääninhallitus ovat velvollisia pyydetäessä toimittamaan korvauksetta Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskukselle tarkastuksia, valvontatoimenpiteitä, valvontahenkilöstöä, maksuja sekä valvontaa koskevia muita tietoja tämän lain mukaisen valvonnan ohjausta, seurantaa, raportointia ja tilastointia varten.

Valvontaviranomaisen on toimitettava 2 momentissa tarkoitettut tiedot Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen määräämällä tavalla.

Tarkempia säännöksiä valvontaviranomaisen ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuudesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

49 §

Valvontaviranomaisten yhteistoimintavelvollisuus

Tämän lain tai muiden säädösten nojalla kemikaaleja valvovilla viranomaisilla on oikeus saada valvonnan kannalta tarpeellisia tietoja toisiltaan ja käyttää toistensa hankkimia näytteitä tarpeellisiin tutkimuksiin *salassapitosäännösten estämättä*.

Valvontaviranomaisten tulee toimia yhteistyössä keskenään päällekkäisten tarkastusten välttämiseksi aina kun se on tarkoituksenmukaista ja mahdollista. Tässä tarkoituksessa valvontaviranomaisten tulee tiedottaa toisilleen valvontaan liittyvistä suunnitelmistaan.

Kunnan kemikaalivalvontaviranomainen ja lääninhallitus ovat velvollisia pyydetäessä toimittamaan korvauksetta Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskukselle ja Suomen ympäristökeskukselle tarkastuksia, valvontatoimenpiteitä, valvontahenkilöstöä, maksuja sekä valvontaa koskevia muita tietoja tämän lain mukaisen valvonnan ohjausta, seurantaa, raportointia ja tilastointia varten.

Tiedot on toimitettava Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskukselle ja Suomen ympäristökeskukselle niiden erikseen määräämällä tavalla.

Valvontaviranomaisen ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuudesta voidaan säätää *tarkemmin* valtioneuvoston asetuksella.

49 b §

Asiantuntijan käyttäminen

Valvontaviranomainen voi tässä laissa tarkoitettua valvontaa toteuttaessaan käyttää apunaan pätevää ulkopuolista asiantuntijaa valvonnan kannalta merkityksellisen seikan selvittämisessä.

10 luku

Pakkokeinot ja seuraamukset

51 §

Uhkasakko ja teettämisuhka

Valvontaviranomainen voi tehostaa tämän lain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Uhkasakon määrää maksettavaksi lääninhallitus. Turvatekniikan keskus määrää kuitenkin maksettavaksi asettamansa uhkasakon.

Teettäen suoritettujen toimenpiteiden kustannukset maksetaan ennakkoon valtion varoista tai, jos teettäminen perustuu kunnan viranomaisen päätökseen, kunnan varoista. Kustannukset saadaan periä laiminlyöjältä ilman tuomiota tai päätöstä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoin annetussa laissa (367/61) säädetään.

52 §

Kemikaalirikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) laiminlyö *18 a §:ssä tarkoitetun tietojentoitamisvelvollisuuden*, *20 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen tekemisen*, *25 §:ssä tarkoitetun hyväksymisen hakemisen*, *30 c §:ssä tarkoitetun rekisteröinnin hakemisen* taikka *30 e §:ssä tarkoitetun luvan hakemisen* tai ilmoituksen tekemisen tai

2) laiminlyö *42 §:n 3 momentissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden*, vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 304/2003 *7, 9, 13, 14 ja 16 artiklan* mukaisen velvollisuuden antaa tietoja kemikaalin viennistä, *15 artiklan* mukaisen kauttakulkua koskevien tietojen luovuttamisen taikka rikkoo *13 artiklassa* tarkoitetun vastaanottajamaan tekemää päätöstä tai *14 artiklan* mukaista vientikieltoa tai

3) rikkoo pesuaineista annetun Euroopan

10 luku

Pakkokeinot ja seuraamukset

51 §

Uhkasakko ja teettämisuhka

Valvontaviranomainen voi tehostaa tämän lain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Uhkasakkoa ja teettämisuhkaa koskevassa asiassa sovelletaan, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

Teettäen suoritettujen toimenpiteiden kustannukset maksetaan ennakkoon valtion varoista tai, jos teettäminen perustuu kunnan viranomaisen päätökseen, kunnan varoista. Kustannukset saadaan periä laiminlyöjältä ilman tuomiota tai päätöstä siinä järjestyksessä kuin *verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007)* säädetään.

52 §

Kemikaalirikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) laiminlyö *25 §:ssä tarkoitetun hyväksymisen hakemisen*, *30 c §:ssä tarkoitetun rekisteröinnin hakemisen* taikka *30 e §:ssä tarkoitetun luvan hakemisen* tai ilmoituksen tekemisen,

2) laiminlyö *42 §:n 3 momentissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden*, vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 304/2003 *7, 9, 13, 14 ja 16 artiklan* mukaisen velvollisuuden antaa tietoja kemikaalin viennistä, *15 artiklan* mukaisen kauttakulkua koskevien tietojen luovuttamisen taikka rikkoo *13 artiklassa* tarkoitetun vastaanottajamaan tekemää päätöstä tai *14 artiklan* mukaista vientikieltoa,

3) rikkoo pesuaineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 648/2004 *3 ja 4 artiklan* säännöksiä pe-

parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 648/2004 3 ja 4 artiklan määräyksiä pesuaineiden ja niiden sisältämien pintaaktiivisten aineiden markkinoille saattamisesta, 7 artiklan mukaista testausvaatimusta taikka laiminlyö 9 artiklan mukaisen tietojen toimittamisvelvollisuuden tai

4) rikkoo pysyvistä orgaanisista yhdisteistä sekä direktiivin 79/117/ETY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 850/2004 3 artiklassa tarkoitettua kieltoa ja rajoitusta taikka laiminlyö 5 artiklan varastoa koskevien määräysten noudattamisen,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, kemikaalirikkomuksesta sakkoon.

Jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, kemikaalirikkomuksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo REACH-asetuksen:

1) 31 artiklan velvollisuutta, joka koskee käyttöturvallisuustiedotetta ja siltä edellytettävien tietojen toimittamista vastaanottajalle;

2) 32 artiklan mukaista aineita tai valmisteita koskevaa tiedottamisvelvollisuutta;

3) 33 tai 34 artiklan tiedottamisvelvollisuutta taikka 35 artiklan mukaista työntekijöiden tiedonsaantimahdollisuutta; tai

4) 36 artiklan mukaista velvollisuutta säilyttää tietoja tai toimittaa niitä toimivaltaiselle viranomaiselle tai Euroopan kemikaalivirastolle.

suaineiden ja niiden sisältämien pintaaktiivisten aineiden markkinoille saattamisesta, 7 artiklan mukaista testausvaatimusta taikka laiminlyö 9 artiklan mukaisen tietojen toimittamisvelvollisuuden taikka

4) rikkoo pysyvistä orgaanisista yhdisteistä sekä direktiivin 79/117/ETY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 850/2004 3 artiklassa tarkoitettua kieltoa ja rajoitusta taikka laiminlyö 5 artiklan varastoa koskevien määräysten noudattamisen,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, kemikaalirikkomuksesta sakkoon.

Jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, kemikaalirikkomuksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo REACH-asetuksen:

1) 5–7, 9, 11 tai 17–19 artiklan mukaisia rekisteröinti- tai ilmoitusvelvollisuuksia Euroopan kemikaalivirastolle;

2) 14 tai 37–39 artiklan mukaisia kemikaalien turvallisuusarviointi-, raportointi-, soveltamis- tai tiedottamisvelvollisuuksia;

3) 22, 24, 40, 41, 46, ja 66 artiklassa tarkoitettujen tietojen toimittamisvelvollisuutta Euroopan kemikaalivirastolle.

4) 31 artiklan velvollisuutta, joka koskee käyttöturvallisuustiedotetta ja siltä edellytettävien tietojen toimittamista vastaanottajalle;

5) 32 artiklan mukaista ainetta tai valmisteita koskevaa tiedottamisvelvoitetta;

6) 33 ja 34 artiklan tiedottamisvelvollisuutta taikka 35 artiklan mukaista työntekijöiden tiedonsaantimahdollisuutta;

7) 36 artiklan mukaista velvollisuutta säilyttää tietoja tai toimittaa niitä toimivaltaiselle viranomaiselle tai Euroopan kemikaalivirastolle;

8) 49 artiklassa tarkoitettujen lisätietojen toimittamisen toimivaltaiselle viranomaiselle;

9) 56 artiklan mukaista markkinoille saattamista tai käyttöä varten koskevaa kieltoa ilman Euroopan kemikaaliviraston kyseiselle aineelle myöntämää nimenomaista lupaa; sekä

10) 67 artiklan mukaista ainetta sellaisenaan, valmisteessa tai esineessä koskevan liitteessä XVII säädetyin rajoituksen noudattamista.

52 a §

Rangaistuksia koskevat viittaussäännökset

Rangaistus vastoin tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä tehdystä terveysrikoksesta säädetään rikoslain (39/1889) 44 luvun 1 §:ssä.

2 momentti on kumottu L:lla 3.6.2005/391.

Rangaistus vastoin tätä lakia tehdystä ympäristön turmelemisesta säädetään rikoslain 48 luvun 1–4 §:ssä.

(kumotaan 52 a §)

53 §

Rangaistuksia koskevat viittaussäännökset ja valvontaviranomaisen apuna toimivan asiantuntijan rikosoikeudellinen virkavastuu

Rangaistus vastoin tätä lakia taikka sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä tehdystä terveysrikoksesta säädetään rikoslain (39/1889) 44 luvun 1 §:ssä.

Rangaistus vastoin tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tehdystä ympäristön turmelemisesta säädetään rikoslain 48 luvun 1–4 §:ssä.

Edellä 49 b §:ssä tarkoitettuun asiantuntijaan sovelletaan hänen suorittaessaan valvontatoimintaan liittyviä avustavia tehtäviä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä.

11 luku

Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöönpano

55 §

Muutoksenhaku

Kunnan viranhaltijan tämän lain nojalla antamaan päätökseen ei saa valittamalla haakea muutosta. Päätökseen tyytymättömällä on oikeus saattaa päätös 7 §:ssä tarkoitetun lautakunnan tai muun toimielimen käsiteltäväksi. Vaatimus päätöksen oikaisemisesta on tehtävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa siitä, kun asianomainen on saanut päätöksestä tiedon. Päätökseen on liitettävä ohjeet oikaisuvaatimuksen saattamisesta toimielimen käsiteltäväksi. Oikaisuvaatimus on käsiteltävä viipymättä.

Muun viranomaisen tämän lain nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Edellä 7 §:n 3 momentissa tarkoitettua valvontasuunnitelmaa ja 60 §:n 2 momentissa tarkoitettua taksaa koskevaan päätökseen haetaan muutosta noudattaen, mitä muutoksenhausta kuntalaissa (365/1995) säädetään.

56 §

Täytäntöönpano

Tämän lain 7 §:n 3 momentissa tarkoitettua valvontasuunnitelmaa koskeva päätös on muutoksenhausta huolimatta täytäntöönpanokelpoinen, ellei valitusviranomainen toisin päättä. (21.4.2006/287)

11 luku

Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöönpano

55 §

Muutoksenhaku

Kunnan viranhaltijan tämän lain nojalla antamaan päätökseen ei saa valittamalla haakea muutosta. Päätökseen tyytymättömällä on oikeus saattaa päätös 7 §:ssä tarkoitetun lautakunnan tai muun toimielimen käsiteltäväksi. Vaatimus päätöksen oikaisemisesta on tehtävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa siitä, kun asianomainen on saanut päätöksestä tiedon. Päätökseen on liitettävä ohjeet oikaisuvaatimuksen saattamisesta toimielimen käsiteltäväksi. Oikaisuvaatimus on käsiteltävä viipymättä. *Oikaisuviranomaisen päätöksestä haetaan muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.*

Muun viranomaisen tämän lain nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Edellä 7 b §:ssä tarkoitettua valvontasuunnitelmaa ja 60 §:n 2 momentissa tarkoitettua taksaa koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla *siten, kuin* kuntalaissa (365/1995) säädetään.

56 §

Täytäntöönpano

Tämän lain 7 b §:ssä tarkoitettua valvontasuunnitelmaa koskeva päätös on muutoksenhausta huolimatta täytäntöönpanokelpoinen, *jollei* valitusviranomainen toisin päättä.

Voimassa oleva laki

12 luku

Erinäisiä säännöksiä

59 d §

Kemikaalin yleisnimen käyttö ja yksilöivien nimien salassapito

Kemikaalin päällysmarkintoihin ja käyttöturvallisuustiedotteeseen vaadittavat vaarallisten aineiden yksilöivät kemialliset nimet voidaan ilmoittaa yleisnimin. Nimien ilmoittamisesta ja niihin liittyvistä menettelyistä säädetään yksityiskohtaisemmin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Riippumatta siitä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, yksilöivät kemialliset nimet voidaan pitää salassa toiminnanharjoittajan niin vaatiessa.

64 §

Myrkyä sekä myrkyllistä ainetta ja valmistetta koskevien säännösten soveltaminen

Mitä ennen tämän lain voimaantuloa annetuissa säännöksissä on säädetty myrkystä taikka myrkyllisestä aineesta tai valmistuksesta, koskee tämän lain voimaantulon jälkeen tässä laissa tarkoitettua terveydelle vaarallista kemikaalia.

Mitä tässä laissa säädetään terveydelle vaarallisesta kemikaalista, koskee tämän lain voimaantulon jälkeen myös ennen tämän lain voimaantuloa annetuissa säännöksissä tarkoitettua myrkyä sekä myrkyllistä ainetta ja valmistetta.

65 §

Käyttöturvallisuustiedotteen antaminen

Kemikaalin valmistajan, maahantuojan, jakelijan tai muun toiminnanharjoittajan, joka vastaa kemikaalin markkinoille tai käyttöön luovuttamisesta, on laadittava 17 §:ssä tarkoitettu käyttöturvallisuustiedote ympäristölle vaaralliseksi luokitellusta tai ympäristölle vaaraa aiheuttavasta kemikaal-

12 luku

Erinäisiä säännöksiä

59 d §

Kemikaalin yleisnimen käyttö ja yksilöivien nimien salassapito

Kemikaalin päällysmarkintoihin ja käyttöturvallisuustiedotteeseen vaadittavat vaarallisten aineiden yksilöivät kemialliset nimet voidaan ilmoittaa yleisnimin, *silloin kun aineen aiheuttama vaara on vähäinen. Vaaran vähäisyydestä, nimien ilmoittamismenettelystä sekä Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen oikeudesta hyväksyä yleisnimien käyttöä koskeva hakemus säädetään tarkemmin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.*

(kumotaan 64 §)

(kumotaan 65 §)

lista viimeistään asetuksella säädettävänä ajankohtana.

68 §

Teollista käsittelyä ja varastointia koskeva lupa ja ilmoitus

Edellä 32 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettua teollista käsittelyä ja varastointia koskevaa lupaa ei tarvitse hakea tai ilmoitusta tehdä sen, jolla on kysymyksessä olevaa toimintaa koskeva myrkkylaisissa tarkoitettu myrkyn valmistuslupa tai palavista nesteistä annetussa asetuksessa (921/76) tarkoitettu lupa palavan nesteen valmistukseen, teknilliseen käyttöön, varastointiin tai käsittelyyn, tai jonka toiminta on mainitussa asetuksessa säädetyllä tavalla paloviranomaisen katsastuksessa hyväksytty.

(kumotaan 68 §)

Turvatekniikan keskus voi määrätä ehtoja ja rajoituksia 1 momentissa tarkoitettulle teolliselle käsittelylle ja varastoinnille, jos toiminnasta todetaan aiheutuvan merkittävää terveys- tai ympäristövahingonvaaraa.

68 a §

Ympäristölle vaarallisen kemikaalin teollista käsittelyä ja varastointia koskeva lupa ja ilmoitus

Lain 32 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettua ympäristölle vaarallisen kemikaalin teollista käsittelyä ja varastointia koskevaa lupaa ei tarvitse hakea tai ilmoitusta tehdä sen: 1) jolla on vaarallisten kemikaalien teollisesta käsittelystä ja varastoinnista annetussa asetuksessa (682/90) tarkoitettu lupa kemikaalien teolliseen käsittelyyn tai varastointiin tai joka on tehnyt mainitussa asetuksessa tarkoitettujen kemikaalien teollista käsittelyä tai varastointia koskevan ilmoituksen; (28.6.1993/558) 2) jolla on kysymyksessä olevaa toimintaa koskeva myrkkylaisissa tarkoitettu myrkyn valmistuslupa; 3) jolla on palavista nesteistä annetussa asetuksessa tarkoitettu lupa palavan nesteen valmistukseen, teknilliseen käyttöön, varastointiin tai käsittelyyn; taikka 4) jonka toiminta on palavista nesteistä annetussa asetuksessa säädetyllä tavalla paloviranomai-

(kumotaan 68 a §)

sen katsastuksessa hyväksyty. Toiminnanharjoittajan, jolla ei ole 1 momentissa tarkoitettua lupaa tai hyväksymistä kysymyksessä olevalle toiminnalle tai joka ei ole tehnyt toiminnasta 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusta, tulee tehdä ennen tämän lain voimaantuloa aloitetusta 32 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettua teollisesta käsittelystä tai varastoinnista ilmoitus teknilliselle tarkastuskeskukselle tai sen piiritoimistolle viimeistään asetuksella säädettävänä ajankohtana. (28.6.1993/558) Turvatekniikan keskus voi määrätä ehtoja ja rajoituksia 1 ja 2 momentissa tarkoitettulle teolliselle käsittelystä ja varastoinnille, jos toiminnasta todetaan aiheutuvan merkittävää ympäristövahingonvaaraa.

68 b §

Vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia koskeva ilmoitus

Edellä 32 §:n 3 momentissa tarkoitettua vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia koskevaa ilmoitusta ei tarvitse tehdä sen: 1) jolla on kysymyksessä olevaa toimintaa koskeva myrkkylaisissa tarkoitettu myrkyn valmistuslupa; 2) jolla on palavista nesteistä annetussa asetuksessa tarkoitettu lupa palavan nesteen valmistukseen, teknilliseen käyttöön, varastointiin tai käsittelyyn; 3) jonka toiminta on palavista nesteistä annetussa asetuksessa säädetyllä tavalla paloviranomaisen katsastuksessa hyväksyty; (28.6.1993/558) 4) joka on tehnyt 36 §:n, sellaisena kuin se oli 14 päivänä elokuuta 1989 annetussa laissa (744/89), mukaisen ilmoituksen; tai (28.6.1993/558) 5) joka on tehnyt vaarallisten kemikaalien teollisesta käsittelystä ja varastoinnista annetussa asetuksessa tarkoitettua ilmoituksen palavan nesteen tai palavan kaasun vähäisestä teollisesta käsittelystä tai varastoinnista kunnan palopäällikölle. (28.6.1993/558) Toiminnanharjoittajan, jolla ei ole 1 momentissa tarkoitettua lupaa tai hyväksymistä kysymyksessä olevalle toiminnalle tai joka ei ole tehnyt toiminnasta ilmoitusta, tulee tehdä ennen tämän lain voimaantuloa aloitetusta 32 §:n 3 momentissa tarkoitettua teollisesta käsittelystä ja varastoinnista ilmoi-

(kumotaan 68 b §)

tus kunnan kemikaalivalvontaviranomaiselle viimeistään asetuksella säädettävänä ajankohtana. (28.6.1993/558) Kunnan kemikaalivalvontaviranomainen voi määrätä ehtoja ja rajoituksia 1 ja 2 momentissa tarkoitettulle vähäiselle teolliselle käsittelylle ja varastoinnille, jos toiminnasta todetaan aiheutuvan merkittävää terveys- tai ympäristövahingonvaaraa.

70 §

Vireillä olevien asioiden käsittely

Tämän lain voimaan tullessa [lääkin- tö]hallituksessa, teknillisessä tarkastuskeskuksessa, lääninhallituksessa tai terveyslautakunnassa vireillä oleva, myrkkylain nojalla vireille pantu asia käsitellään ja ratkaistaan myrkkylain säännösten mukaisesti.

(kumotaan 70 §)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Kumottavaa 21 §:n 2 momenttia ja 23 §:ää sovelletaan 31 päivään heinäkuuta 2008.

Sitä, mitä tämän lain 5 §:n 3 momentissa, 6 §:n 2 momentissa, 6 a §:n 2 momentissa, 7 §:n 4 momentissa, 8 §:n 2 momentissa ja 8 a §:n 1 momentissa säädetään REACH-asetuksen 67 artiklan mukaisten rajoitusten valvomisesta, ei sovelleta ennen 1 päivää kesäkuuta 2009.

*Asetusluonnos***Valtioneuvoston asetus****kemikaaliasetuksen muuttamisesta**

Annettu Helsingissä päivänä kuuta 2008

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty sosiaali- ja terveysministeriön esittelystä,

kumotaan 12 päivänä heinäkuuta 1993 annetun kemikaaliasetuksen (675/1993) 2 §:n 1 momentti, 4 §:n 3 momentti, 7 – 12 §, 14 §, 22 § ja 23 § sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 1 momentti, 4 §:n 3 momentti, 8 – 12 § asetuksessa 555/2001, 14 § asetuksessa 1153/1994 ja 23 § asetuksessa 655/2007,

muutetaan 1 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on osaksi asetuksessa 555/2001, seuraavasti:

1 §	2) tiedonantovelvollisuuteen ja kemikaalirekisteriin; sekä
<i>Soveltamisala</i>	3) vaarallisen kemikaalin mainostamiseen.

Tässä asetuksessa säädetään kemikaalilain soveltamisesta:

1) kemikaalin (aineen ja valmisteen) luokitukseen, päällykseen ja merkitsemiseen;

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2008.

Kumottavaa 12 §:ää sovelletaan 31 päivään heinäkuuta 2008.

Helsingissä päivänä kuuta 2008

Peruspalveluministeri *Paula Risikko*

Ylitarkastaja Marilla Lahtinen

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/121/EY (32006L0121); EUVL N:o L 396, 30.12.2006, s.850–856